

BIBLIOTECA

MARXIST-LENINISTĂ

LENIN

TEZELE DIN APRILIE

EDITURA PENTRU LITERATURĂ POLITICĂ

1954

Proletari din toate țările, uniți-vă!

V. I. LENIN

V. I. LENIN

TEZELE DIN APRILIE

EDIȚIA A II-a

EDITURA PENTRU LITERATURĂ POLITICĂ
1954

Prezenta traducere a fost întocmită în colectivul de redacție al Editurii pentru literatură politică după originalul în limba rusă apărut în Editura de Stat pentru literatură politică, Moscova 1951.

DESPRE SARCINILE PROLETARIATULUI ÎN ACTUALA REVOLUȚIE¹

Sosit la Petrograd abia în noaptea de 3 aprilie, n-am putut, desigur, prezenta la adunarea din 4 aprilie raportul asupra sarcinilor proletariatului revoluționar decît în numele meu și cu rezervele impuse de pregătirea mea relativ neîndestulătoare.

Singurul lucru pe care l-am putut face pentru ușurarea muncii mele și a oponentilor *de bună-credință* a fost pregătirea unor teze *scrise*. Le-am citit și am predat textul lor tovarășului Tereteli. Le-am citit foarte răspicat și *în două rinduri*: întâi la adunarea bolșevicilor, apoi la adunarea bolșevicilor și menșevicilor.

Public aceste teze personale, însoțite numai de foarte scurte note explicative, care au fost dezvoltate mult mai amănunțit în raport.

TEZE

1. Atitudinea noastră față de război, care în ceea ce privește Rusia rămîne fără îndoială și sub noul guvern Lvov & Co. un război imperialist de jaf, dat fiind caracterul capitalist al acestui guvern, nu permite nici cele mai mici concesi „defensismului revoluționar”.

La un război revoluționar, care justifică cu adevărat defensismul revoluționar, proletariatul conștient nu-și poate da consimțămîntul decît cu condiția: a) trecerii puterii în minile proletariatului și ale păturilor sărace ale țără-

nimii apropiate de proletariat; b) renunțării la toate ane-
xiunile, în fapt, și nu în vorbe; c) rupțurii totale în fapt
cu toate interesele capitalului.

Avind în vedere neîndoielnica bună-credință a stratu-
rilor largi ale reprezentanților din mase ai defensismului
revoluționar — care admit numai războiul pornit din ne-
cesitate, și nu în vederea cuceririlor —, avind în vedere
că aceștia sînt înșelați de burghezie, este necesar ca gre-
șeala lor să le fie explicată deosebit de amănunțit, cu deo-
sebită stăruință și răbdare, să le fie lămurită legătura in-
disolubilă dintre capital și războiul imperialist, să li se do-
vedească că fără doborîrea capitalului încheierea războiului
printr-o pace cu adevărat democratică, și nu printr-una
impusă prin forță, *este cu neputință*.

Organizarea celei mai largi propagări a acestui punct
de vedere în stîlul armatei de pe front.

Fraternizare.

2. Trăsătura specifică a momentului de față în Rusia
constă în *trecerea* de la prima etapă a revoluției — etapă
care, din cauza gradului insuficient de conștiință și de
organizare a proletariatului, a predat burgheziei puterea
— la a doua etapă a ei, care trebuie să dea puterea în mî-
nile proletariatului și ale păturilor sărace ale țărănimii.

Această trecere este caracterizată, pe de o parte, prin-
tr-o stare de maximă legalitate (dintre toate țările belige-
rante, Rusia este *acum* cea mai liberă țară din lume), prin
lipsa violenței împotriva maselor, pe de altă parte, și, în
sfîrșit, prin atitudinea de încredere înconștientă a maselor
față de guvernul capitaliștilor, cei mai răi dușmani ai păcii
și ai socialismului.

Această stare specifică ne cere să avem priceperea de
a ne adapta condițiilor *speciale* ale muncii de partid în stî-
nul unor mase nemaipomenit de largi ale proletariatului,
care s-au trezit abia de curînd la viața politică.

3. Nici un sprijin Guvernului provizoriu; să se arate
cît de mincinoase sînt toate făgăduielile lui, mai ales în

ceea ce privește renunțarea la anexiuni. Demascare, în
locul „revendicării” inadmisibile — care seamănă iluzii —
ca *acest* guvern, guvernul capitaliștilor, să înceteze de a
mai fi imperialist.

4. Recunoașterea faptului că în majoritatea Sovietelor
de deputați ai muncitorilor, partidul nostru este în mino-
ritate, și deocădată în slabă minoritate, în comparație
cu *blocul tuturor* elementelor mic-burgheze oportuniste —
de la socialiștii-populari, socialiștii-revoluționari și pînă la
comitetul de organizare² (Chcheidze, Tereteli etc.), Steklov
etc. etc. —, elemente care s-au lăsat influențate de burghe-
zie și care introduc în sinul proletariatului influența
acesteia.

Să se explice maselor că Sovietele de deputați ai mun-
citorilor constituie *singura* formă *posibilă* de guvern re-
voluționar și că, de aceea, alți vreme cît *acest* guvern se va
lăsa influențat de burghezie, sarcina noastră poate fi nu-
mai de a *explica* maselor greșelile tacticii lor, de a explica
cu răbdare, sistematic, stăruitor, adaptîndu-ne cu deose-
bite la nevoile practice ale maselor.

Alți vreme cît sîntem în minoritate, ducem o muncă
de critică, de analiză a greșelilor, afirmînd totodată nece-
sitatea trecerii întregii puteri de stat în mîinile Soviete-
lor de deputați ai muncitorilor, pentru ca masele să se eli-
bereze de greșelile lor pe baza propriei experiențe.

5. Nu o republică parlamentară — revenirea de la So-
vietele de deputați ai muncitorilor la această republică ar
însemna un pas înapoi —, ci o republică a Sovietelor de
deputați ai muncitorilor, ai muncitorilor agricoli și ai ță-
ranilor din întreaga țară, de jos pînă sus.

Suprimarea poliției, armatei, a funcționării*.

Reatribuirea tuturor funcționarilor, deveniți eligibili și
revocabili în orice moment, cu un salariu care să nu de-
pășească salariul mijlociu al unui bun muncitor.

* Adică înlocuirea armatei permanente prin înarmarea generală a
poporului.

6. În cadrul programului agrar, centrul de greutate trebuie să fie trecut asupra Sovietelor de deputați ai muncitorilor agricoli.

Confiscarea tuturor pământurilor moșierești.

Naționalizarea tuturor pământurilor din țară, pământul fiind pus la dispoziția Sovietelor locale de deputați ai muncitorilor agricoli și ai țăranilor. Formarea Sovietelor de deputați din țăranii săraci. Crearea pe fiecare moșie mare a unei gospodării model (cu o întindere de circa 100 pînă la 300 de desiatine, după condițiile locale etc. și după cum vor stabili instituțiile locale), sub controlul deputaților muncitorilor agricoli și pe socoteala obștească.

7. Contopirea imediată a tuturor băncilor din țară într-o singură bancă națională și punerea ei sub controlul Sovietelor de deputați ai muncitorilor.

8. Nu „introducerea” socialismului, ca sarcină a noastră *directă*, ci numai trecerea imediată la *controlul* producției sociale și al repartiției produselor, control exercitat de către Sovietele de deputați ai muncitorilor.

9. Sarcinile partidului sînt:

- a) convocarea imediată a congresului partidului;
- b) modificarea programului partidului, în special în ce privește:

- 1) imperialismul și războiul imperialist,
- 2) atitudinea față de stat și revendicarea noastră: a „statului-comună” *;
- 3) îndreptarea programului minimal, care s-a învechit;

c) schimbarea denumirii partidului **.

* Adică un stat după prototipul înființat de Comuna din Paris.
** În locul denumirii de „social-democrație”, ai cărei conducători oficiali („defensiști” și sovăitorii „kautskiști”) au trădat socialismul în *toată* lumea, trecînd de partea burgheziei, trebuie să purtăm denumirea de *Partid comunist*.

10. Reinnoirea Internaționaliei.

Luarea inițiativei creării unei Internaționale revoluționare, a unei Internaționale împotriva *social-șovinismului* și împotriva „centrului” *.

Pentru ca cititorul să înțeleagă de ce a trebuit anume să subliniez ca o rară excepție „cazul” oponenților de bună-credință, rog să fie comparată cu aceste teze următoarea obiecție a d-lui Goldenberg: Lenin „a arborat steagul războiului civil în sinul democrației revoluționare” (citat din ziarul „Edinsvo”³ nr. 5, al d-lui Plehanov).

Adevănată perlă, nu-i așa?

Scriu, citesc, explic amănunțit: „avînd în vedere neînțelepciunea bună-credință a straturilor *largi* ale reprezentanților *din mase* ai defensivismului revoluționar... avînd în vedere că aceștia sînt înșelați de burghezie, este necesar ca greșeala lor să le fie explicată *deosebit* de amănunțit, cu deosebită stăruință și *răbdare*”...

Iar domnii din lagărul burgheziei, care-și zic social-democrați, care *nu* aparțin nici straturilor *largi* și nici reprezentanților *din mase* ai defensivismului, redau cu fruntea senină părerile mele astfel: „a arborat (!) steagul (!) războiului civil” (despre care nu există nici un cuvînt în teze, n-a existat nici un cuvînt în raport !), „în sinul (!!) democrației revoluționare”...

Ce este asta? Prin ce se deosebește aceasta de agitația pogromistă? de atitudinea ziarului „Russkaja Volea”⁴?

Scriu, citesc, explic amănunțit: „Sovietele de deputați ai muncitorilor constituie *singura* formă *posibilă* de guvern revoluționar, și de aceea sarcina noastră poate fi numai de a *explica* maselor greșelile tacticii lor, de a *explica* cu rău-

* În social-democrația internațională poartă denumirea de „centru” curentul care oscilează între șovinism (= „defensiști”) și internaționalism, și anume: Kautsky & Co. în Germania, Laguerre & Co. în Franța, Chelidze & Co. în Rusia, Turati & Co. în Italia, MacDonald & Co. în Anglia etc.

oare, sistematic, stăruitor, adaptându-ne cu deosebire la nevoile practice ale maselor..."

Iar un anumit soi de oponenți prezintă părerea mea drept o chemare la „război civil în sinul democrației revoluționare” !!

Am alocat Guvernul provizoriu pentru faptul că nu a fixat un termen apropiat, și în general nici un termen, pentru convocarea Adunării constituante, căutând să scape prin fagăduieli. Am demonstrat că, fără Societate de deputați ai muncitorilor și soldaților, convocarea Adunării constituante nu este asigurată, reușita ei este imposibilă.

Mi se atribuie părerea că aș fi împotriva convocării ei mai grabnice a Adunării constituante !!!

Aș spune că aceste expresii sînt „delirante” dacă zeci de ani de luptă politică nu m-ar fi deprins să privesc bunăcredință a oponenților ca o rară excepție.

În ziarul său, d-l Plehanov a spus că discursul meu este „delirant”. Foarte bine, d-le Plehanov ! Iată însă cit de sfîngaci, cit de neîndemînat și de lipsit de pătrundere ești d-ta în polemica d-tale. Dacă timp de două ore am ținut un discurs delirant, cum de au răbdat „delirul” meu sute de ascultători ? Mai departe. De ce gazeta d-tale conșacră o coloană întreaga expunerii unui „delir” ? Este cusut cu ață albă, se vede cit de colorat.

Este, desigur, mult mai ușor să strigi, să înjurî, să urli decît să încerci să expui, să lămurești, să-ți amintești cum au raționat Marx și Engels în 1871, 1872, 1875 asupra experienței Comunei din Paris¹ și asupra chestiunii ce fel de stat îi trebuie proletariatului ?

Fostul marxist d-l Plehanov nu vrea, peșemne, să-și mai amintească de marxism.

Am citat cuvintele Rosei Luxemburg, care, la 4 august 1914, a numit social-democrația germană „un hoit imputit”.

Iar d-nii Plehanov, Goldenberg & Co. „se sînt ofensați” — pentru cine ? — pentru șovinismul german, căruia li s-a zis șoviniști !

S-au cam incurcat bieții social-șoviniști ruși, socialiști în vorbe, șoviniști în fapte.

Publicat la 7 aprilie 1917
în ziarul „Pravda” nr. 26
Semnat : N. Lenin

Se tipărește după textul Oprelor
lui V. I. Lenin, ed. a 4-a,
vol. 24, pag. 1-7

SCRISORI CU PRIVIRE LA TACTICA *

PREFAȚA

La 4 aprilie 1917 am avut prilejul să fac la Petrograd o expunere tratând tema indicată în titlu, mai întâi la o adunare a bolșevicilor. Aceștia erau delegații la Conferința pe întreaga Rusie a Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților, delegați care trebuiau să plece, și de aceea nu-mi puteau acorda nici o aminare. După terminarea adunării, președintele acesteia, tov. G. Zinoviev, mi-a propus, în numele întregii adunări, să repet imediat expunerea mea la o adunare atât a delegaților bolșevici, cât și a celor menșevici, care doreau să discute problema unificării partidului muncitoresc social-democrat din Rusia.

Oricât de greu îmi era să repet imediat expunerea, eu nu m-am socotit în drept să refuz, din moment ce mi-o cereau atât *tovarășii mei de idei*, cât și menșevicii, care din cauza plecării nu puteau într-adevăr să-mi acorde o aminare.

În cursul expunerii am citit tezele mele publicate în nr. 26 al „Pravdei”⁷ din 7 aprilie 1917*.

Ați tezele, cât și expunerea mea au provocat divergențe în rândurile bolșevicilor înșiși și în însăși redacția „Pravdei”. După o serie de consfățuiri, am ajuns în unanimitate la concluzia că lucrul cel mai rațional va fi să discutăm deschis aceste divergențe, furnizând astfel material

* Relipăresc aceste teze împreună cu scurte note explicative din acest număr al „Pravdei” ca anexă la această scrisoare. (Vezi ediția de față, pag. 5-8. — Nota Trad.)

conferinței pe întreaga Rusie a partidului nostru (Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia unificat de Comitetul Central), care se întrunește la Petrograd la 20 aprilie 1917.

Îndeplinind aceste hotărâri cu privire la discuție, eu public *scrisorile* de mai jos, fără a avea pretenția de a fi studiat în ele problema *sub toate aspectele*, ci dorind doar să schitez concluziile principale, deosebit de esențiale pentru sarcinile practice ale mișcării clasei muncitoare.

SCRISOAREA I-a

APRECIEREA MOMENTULUI

Marxismul ne cere o considerare cât mai precisă, obiectiv verificabilă, a raporturilor dintre clase și a particularităților concrete ale fiecărui moment istoric. Noi, bolșevicii, ne-am străduit întotdeauna să fim credincioși acestei cerințe, absolut obligatorii din punctul de vedere al oricărei fundamentări științifice a politicii.

„Doctrina noastră nu e o dogmă, ci o călăuză în acțiune”⁸ — așa spuneau întotdeauna Marx și Engels, care pe bună dreptate își băteau joc de învăjarea pe de rost și de simpla repetare a „formulelor”, în stare, în cazul cel mai bun, să desemneze doar sarcinile generale, în care în mod necesar introduce modificări situația economică și politică concretă a fiecărei faze deosebite a procesului istoric.

Care sînt, așadar, *faptele* obiective, stabilite cu precizie, după care trebuie să se călăuzească acum partidul proletariatului revoluționar pentru a determina sarcinile și formele acțiunii sale?

Ați în prima mea „Scrisoare din depărtare” („Prima etapă a primei revoluții”), publicată în „Pravda” nr. 14 și 15 din 21 și 22 martie 1917, cât și în tezele mele eu definesc „specificul momentului actual din Rusia” ca fiind o perioadă de *treccere* de la prima etapă a revoluției la a doua etapă. Am considerat de aceea că *lozincă* fundamen-

tală, „sarcina zilei” în *acest* moment trebuie să fie: „muncitori, ați făcut minuni de eroism proletar, popular, în războiul civil împotriva țarismului, trebuie să faceți minuni de organizare proletară și de organizare a întregului popor pentru a pregăti victoria voastră în a doua etapă a revoluției” („Pravda” nr. 15). *

În ce constă, aşadar, prima etapă ?

În trecerea puterii de stat în minile burgheziei.

Pînă la revoluția din februarie-martie 1917 puterea de stat în Rusia se afla în minile unei anumite clase, clasa veche, și anume: clasa nobilimii moșierești iobăgiste, în frunte cu Nicolai Romanov.

După această revoluție, puterea se află în minile unei *alte* clase, unei clase noi, anume: *burghezia*.

Trecerea puterii de stat din minile unei *clase* în minile unei *alte clase* constituie primul indiciu, indiciul principal, fundamental al unei *revoluții*, în accepțiunea aflată strict-științifică, cit și politic-practică a acestei noțiuni.

În acest sens revoluția burgheză sau burghezo-democratică *s-a terminat* în Rusia.

Ajunzînd aici, sîntem întrerupși de o larmă făcîndă de oponenți care se intitulăză bucuroși „vechi bolșevici” și care obiectează: oare n-am spus noi întotdeauna că „dictatura revoluționar-democratică a proletariatului și a țărănimii” nu face decît să desăvîrșească revoluția burghezo-democratică ? Oare revoluția agrară, de asemenea burghezo-democratică, s-a terminat ? Oare nu este, dimpotrivă, fapt că ea *încă nu a început* ?

Răspund: lozincile și ideile bolșevice au fost în *general* pe deplin confirmate de istorie, *concret* însă lucrurile s-au întîmplat *altfel* decît s-ar fi putut (îndiferent cine) aștepta, mai original, mai specific, mai variat.

A ignora, a uita acest fapt ar însemna să ne asemuim acelor „vechi bolșevici” care au jucat nu o dată un rol trist

* Vezi V. I. Lenin, Opere, vol. 23, Editura pentru Literatură politică, 1953, pag. 306. — *Nota Trad.*

în istoria partidului nostru, repetînd fără sens o formulă *învaldată pe dinafară*, în loc de a studia specificul realității vii, noi.

„Dictatura revoluționar-democratică a proletariatului și a țărănimii” s-a și înfăptuit * în revoluția rusă, căci această „formulă” prevede numai un *raport între clase*, și nu o *instituție politică concretă care să realizeze* acest raport, această colaborare. „Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților” — iată „dictatura revoluționar-democratică a proletariatului și a țărănimii” realizată deja de viață.

Această formulă e deja învechită. Din împărăția formulelor viața a introdus-o în împărăția realității, a intrupat-o în carne și oase, a concretizat-o și *implicit* a modificat-o.

La ordinea zilei este o altă sarcină, o sarcină nouă: ruptura între elementele proletare (antidefensiste, internaționaliste, „comuniste”, care sînt pentru trecerea la comună) *dinăuntru* acestei dictaturi și elementele *mic-proletare* sau *mic-burgheze* (Cihejdze, Tereteli, Steklov, socialiștii-revoluționari și toți ceilalți defensiști revoluționari, adversarii ai înaintării pe calea comunei, adepți ai „sprijinirii” burgheziei și guvernului burghez).

Acela care vorbește *acum* numai despre „dictatura revoluționar-democratică a proletariatului și a țărănimii” a fost depășit de viață, și din această cauză a *trecut* de fapt de partea micii burghezii, împotriva luptei de clasă a proletariatului, și ca atare trebuie să fie dat la arhiva rarităților „bolșevice”-prerevoluționare (am putea să-i spunem: arhiva „vechilor bolșevici”).

Dictatura revoluționar-democratică a proletariatului și a țărănimii s-a și înfăptuit, însă extrem de original, cu o serie de modificări de cea mai mare importanță. Despre acestea voi vorbi în mod special într-una dintre scrisorile

* Într-o anumită formă și într-o anumită măsură.

ce vor urma. Acum trebuie să ne însușim adevărul incontestabil că un marxist trebuie să țină seama de viața vie, de faptele precise ale *realității*, și nu să continue să se cramponeze de teoria zilei de ieri, care, ca orice teorie, nu face, în cel mai bun caz, decât să desemneze ceea ce e fundamental, general, nu face decât să se apropie de cuprinderea complexității vieții.

„Teoria, prietene, e cenușie; numai pomul etern al vieții e verde”².

Cine pune problema „caracterului desăvârșit” al revoluției burgheze în *modul vechi*, acela jertfește marxismul viu pentru litera moartă.

Potrivit modului vechi de a pune problema rezultă: după domnia burgheziei poate și trebuie să urmeze domnia proletariatului și a țărănimii, dictatura lor.

În viața vie însă lucrurile s-au și petrecut *altfel*: a rezultat o *împlinire* extrem de originală, nouă, nemaivăzută a *uncea și celeilalte*, există alături, laolaltă, în același timp și domnia burgheziei (guvernul Lvov-Gueikov), și dictatura revoluționar-democratică a proletariatului și a țărănimii, care predă de *bunăvoie* burgheziei puterea, care se transformă de bunăvoie într-o anexă a burgheziei.

Căci nu trebuie să uităm că la Petrograd puterea e de fapt în mâinile muncitorilor și soldaților; noul guvern nu exercită și nu poate exercita vreo violență împotriva lor, pentru că *nu există* nici poliție, nici armată separată de popor, nici funcționărie atotputernică care să stea *deasupra* poporului. Asta e fapt. Este tocmai un fapt caracteristic pentru un stat de tipul Comunei din Paris. Acest fapt nu se încadrează în vechile scheme. Trebuie să știm să punem schemele în concordanță cu viața; și nu să repetăm cuvintele, devenite fără sens, despre „dictatura proletariatului și a țărănimii” în general.

Să abordăm problema din altă parte pentru a o lămurii mai bine.

Un marxist nu trebuie să părăsească terenul precis al analizei raporturilor de clasă. Burghezia se află la putere. Dar oare masa țăranilor nu este și ea tot o burghezie de alt strat, de alt gen, de alt caracter? De unde rezultă că *acest strat n-ar putea* veni la putere, „desăvârșind” revoluția burghezo-democratică? De ce ar fi imposibil acest lucru?

Așa raționează adesea vechii bolșevici.

Răspund — acest lucru este pe deplin posibil. Dar în aprecierea momentului un marxist trebuie să pornească nu de la ceea ce este posibil, ci de la ceea ce este real.

Or, realitatea ne demonstrează *faptul* că deputații, aleși în mod liber, ai soldaților și țăranilor intră în mod liber în guvernul al doilea, accesoriu, completându-l, dezvoltându-l, desăvârșindu-l în mod liber. Și în mod tot atât de liber ei *predau* burgheziei puterea — fenomen care nu „contravine” cîtuși de puțin teoriei marxiste, căci noi am știut întotdeauna și am arătat în repetate rînduri că burghezia se menține nu numai prin violență, ci și prin lipsa de conștiință, prin rutina, stărea de abrutizare și de neorganizare a maselor.

Și iată că în fața acestei realități a zilei de azi ar fi pur și simplu ridicol să ignorăm faptele și să vorbim de „posibilități”.

E posibil ca țăranimea să ia tot pămîntul și foarte puterea. Eu nu numai că nu uit această posibilitate, că nu-mi limitez orizontul numai la ziua de astăzi, dar formulez direct și precis programul agrar, ținînd seama de un fenomen *nou*: o soluție mai adîncă între muncitorii agricoli și țăranii săraci, pe de o parte, și țăranii gospodari pe de altă parte.

Dar e posibil și altceva: e posibil ca țăranii să asculte de sfaturile partidului mic-burghez socialist-revoluționar, care s-a lăsat influențat de burghezi, care a trecut pe pozițiile defensivului și sfătuește pe țăranii să aștepte pînă la

Adunarea constituantă, deși pînă astăzi nici n-a fost marcată data convocării ei!

E posibil ca țaranii să-și mențină, să prelungească tranzacția lor cu burghezia, tranzacție încheiată actualmente de ei prin intermediul Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților nu numai formal, ci și de fapt.

Posibile sînt multe. Ar fi o greșală extrem de profundă de a uita de mișcarea agrară și de programul agrar. Dar o greșală tot atât de mare ar fi de a uita *realitatea*, care ne arată *faptul înțelegerei* — sau, întrebînd o expresie mai exactă, mai puțin juridică, mai mult cu caracter economic de clasă — *faptul colaborării de clasă* a burgheziei cu țărănimea.

Cînd acest fapt va înceta de a mai fi fapt, cînd țărănimea se va despartii de burghezie, va lua pămîntul împotriva voinței acesteia, cînd va lua puterea împotriva voinței acesteia, — atunci va începe o nouă etapă a revoluției burghezo-democratice, și despre această etapă vom vorbi *mai tîrziu*.

Un marxist care, în legătură cu posibilitatea acestei mișcări, ar spune că țărănimea va lua pămîntul împotriva voinței acesteia, cînd va lua puterea împotriva voinței acesteia, — atunci va începe o nouă etapă a revoluției burghezo-democratice. În legătură cu „posibilitatea” unui viitor *marxist* și *dobîndirea puterii* nu va fi coadă la marxism, cînd socialiștii-revoluționari *Cînd va lua puterea împotriva voinței acesteia*.

* Pentru ca să nu mi se răstălmăcească cuvintele, voi spune pe loc, anticipînd: sînt categoric pentru ca țărănimea să ia pămîntul împotriva voinței acesteia, cînd va lua puterea împotriva voinței acesteia, — atunci va începe o nouă etapă a revoluției burghezo-democratice.

Au vor fi o anexă a guvernului burghez, — în legătură cu această „posibilitate” a unui viitor plăcut, el ar uita *prezentul neplăcut*, cînd țărănimea mai rămîne deocamdată o coadă a burgheziei, cînd socialiștii-revoluționari și social-democrații se mențin deocamdată în rolul lor de anexă a guvernului burghez, de opoziție „a majestații sale”¹⁰ Lvov.

Persoana presupusă de noi ar semăna cu ducul-agul Louis Blanc, cu un mîeros kautskist, dar nicîdecum cu un marxist revoluționar.

Dar nu ne amenință oare pericolul de a cădea în subiectivism, în dorința „de sări” peste revoluția cu caracter burghezo-democratic încă nedesăvîrșită — care încă n-a epuizat mișcarea țărănească — la revoluția socialistă?

Dacă aș fi spus: „fără țar, guvern muncitoresc!”¹¹ m-ar fi amenințat acest pericol. Dar *nu asta am spus eu*, ci altceva. Eu am spus că un alt guvern (țara a socoli pe cel burghez) *în afara* de Sovietele de deputați ai muncitorilor, muncitorilor agricoli, soldaților și țaranilor *nu poate exista* în Rusia. Am spus că în Rusia puterea de stat poate trece acum de la Guicov și Lvov *numai* la aceste Soviete, or în ele predomină *toamna* țărănimea, predomină soldații, predomină mica burghezie, dacă e să ne exprimăm în terminologia științifică, marxistă, să folosim o caracterizare de clasă, și nu una obișnuită, filistină, profesională.

În tezele mele m-am asigurat în mod absolut împotriva oricărei sărituri peste mișcarea țărănească sau, în general, mic-burgheză, care încă nu s-a epuizat, împotriva oricărei *poziții* „de-a cucerirea puterii” de către un guvern muncitoresc, împotriva oricărei aventuri blanquiste, întruît am indicat direct experiența Comunei din Paris. Or, această experiență, după cum se știe și după cum am arătat-o în mod anticipat Marx în 1871 și Engels în 1891¹², a exclus cu desăvîrșire blanquismul, a asigurat cu totul dominația directă, nemijlocită, categorică a *majorității* și activitatea mase-

lor numai în măsura acțiunilor conștiente ale însăși acestei majorități.

În tezele mele am redus chestiunea cît se poate de categoric la *lupta pentru influență în cadrul* Sovietelor de deputați ai muncitorilor, muncitorilor agricoli, țărănilor și soldaților. Pentru a nu lăsa nici umbră de îndoială în această privință, am subliniat *de două ori* în tezele mele necesitatea unei munci răbdătoare, perseverente, „de lămurire”, muncă care „să se adapteze la nevoile *practice* ale maselor”.

Oamenii ignoranți sau renegații marxismului, de felul d-lui Plehanov etc., n-au decît să ține despre anarhism, blanquism etc. Cine vrea să gîndească și să învețe nu poate să nu înțeleagă că blanquismul înseamnă cucerirea puterii de către o minoritate, pe cînd Sovietele de deputați ai muncitorilor etc. constituie, *fără îndoială*, organizarea directă și nemădiată a *majorității* poporului. Munca redusă la lupta pentru influență în cadrul acestor Soviete nu poate, pur și simplu, *nu poate* să alunece în mlaștina blanquismului. Și ea nu poate să alunece în mlaștina anarhismului, pentru că anarhismul înseamnă negarea *necesității* statului și a *puterii de stat* în epoca de *trecere* de la dominația burgheziei la dominația proletariatului. Or, eu *susțin*, cu o precizie care exclude posibilitatea oricăror neînțelegeri, necesitatea statului în această epocă, dar, potrivit învațăturii lui Marx și a experienței Comunei din Paris, nu a statului burghezoparlamentar obișnuit, ci a unui stat *fără armată permanentă, fără o poliție opusă poporului, fără o birocrație situată deasupra poporului*.

Prin urmare, tipul lui „republican” este în mod deosebit de nepotrivit, mai ales întrucît, în mod absolut, este de la sine înțeles că în epoca de *trecere* de la dominația burgheziei la dominația proletariatului, nu se poate vorbi de „anarhism”. Marx și Engels despre stat în 1871, 1872, 1875 *. d-l Ple-

hanov se vede și se va vedea nevoit să răspundă prin tăcere în ceea ce privește fondul problemei și prin țipete în spiritul burgheziei pline de ură.

Fostul marxist, d-l Plehanov, n-a înțeles *de loc* învațătura marxismului despre stat. De altfel, gemenii ai acestei neînțelegeri pot fi constatați și în broșura sa în limba germană despre anarhism ¹².

* * *

Să vedem acum cum formulează tov. I. Kameniev în nota din nr. 27 al „Pravdei” „divergențele” sale cu tezele și vederile mele expuse mai sus. Aceasta ne va ajuta să le limpezim cu mai multă precizie.

„Cît despre schema generală a tov. Lenin — scrie tov. Kameniev —, ea mi se pare înacceptabilă, întrucît consideră că revoluția burgheză democratică a fost *desăvîrșită* și conținează pe transformarea imediată a acestei revoluții în revoluție socialistă”.

Aici sînt două greșeli mari.

Prima greșală. Problema „desăvîrșirii” revoluției burghezo-democratice *este pusă* în mod greșit. Această problemă este pusă în modul acela abstract, simplu, monocrom, dacă ne putem exprima astfel, care *nu* corespunde realității obiective. Cine pune *astfel* problema, cine întreabă *acum*: „a fost desăvîrșită oare revoluția burghezo-democratică” și *a fi*, își ia posibilitatea de a înțelege realitatea extrem de complexă, în orice caz „bicoloră”. Aceasta pe plan teoretic, iar pe plan practic — se predă neputincios *revoluționarismului mic-burhez*.

Într-adevăr. Realitatea ne arată și trecerea puterii în mîinile burgheziei (revoluția complexă, cu caracter de *desăvîrșită* de tip obișnuit), și existența, alături de guvernul adevărat, a unui guvern accesoriu, care reprezintă „o dictatură revoluționară democratică a proletariatului și a *„mărilor”*”. Acest din urmă „guvern și el” a cedat *el singur* puterea burgheziei, sau *lăsat el singur* de guvernul burghez.

* Vezi ediția de față, pag. 10. — Nota Trad.

Oate formula veche-bolșevică a tov. Kamenev:
... cuprinde
această realitate?

Nu, formula s-a învechit. Ea nu mai este bună de nimeni.

... a proletariatului și a țărănimii" deosebită, ruptă de guver-
nul burghez. Pe necunoscut nu poate fi bazata tactica
marxista.

Dar dacă acest lucru se mai poate întâmpla, apoi calea
spre el este una singură, numai una singură: separarea
modulă, hotărâtă... proletariatului, și
munten ale mișcării de elementele mic-burgeze.

De ce?

Pentru că întreaga mică burghezie a colit nu întâmplă-
... în mod...
... și dependența față de ea, spre
teamă de a se lipsi de ea etc. etc.

Cum ar putea fi „împinsă” mica burghezie spre putere,
daca această mică burghezie ar putea chiar acum s-o ia
dar nu vrea?

Numai prin separarea partidului proletar, comunist,
... gliezi. Numai unirea strinsă a proletarilor, liberi nu
în vorbe, ci în fapt de influența micilor burghezi...
... mite condiții să se vadă nevoită să ia
puterea; nu este exclus chiar ca Gueikov și Milukov să fie
— și aceasta în anumite împrejurări — pentru toată pu-
terea, pentru puterea unică a lui Ciheidze, Tereteli, a socia-
liștilor-revoluționari, a lui Sleklov, căci ei sînt totuși „de-
fensiști”!

Cine separă chiar acum, imediat și irevocabil, elemen-
tele proletare din Soviete (adică partidul proletar, comunist)
de elementele mic-burgeze, acela exprimă în mod just in-

teresele mișcării pentru ambele cazuri posibile: și pentru
cazul cînd Rusia va mai trece printr-o „dictatură a proleta-
riatului și a țărănimii” deosebită, de sine statătoare, nesub-
ordonată burgheziei, și pentru cazul cînd mica burghezie
nu se va putea rupe de burghezie și va oscila veșnic (adică
pînă la socialism) între ea și noi.

Cine se căluzește în activitatea sa numai după simpla
formula „revoluția burghezo-democratică” nu este desăvîr-
șită”, acela ia implicit asupra sa ceva în genul unei garan-
ții că mica burghezie este cu siguranță capabilă de o stare
de independență față de burghezie. Acela se pune implicit
în momentul de față în mod neputincios la chierul miciei
burghezie.

În trecut fie zis. Despre „formula” dictatura proletaria-
tului și a țărănimii nu strică totuși să ne reamintim ca în
„Două tactici” (iulie 1905) eu am subliniat în mod special
(pag. 435 în „Dupa 12 ani”¹⁴):

„Dictatura revoluționar-democratică a proletariatului
și țărănimii are, ca orice lucru pe lumea asta, un trecut și
un viitor. Trecutul ei este absolutismul, feudalismul, monar-
hia, privilegiile... Viitorul ei este lupta împotriva proprie-
tății private, lupta muncitorului salariat împotriva patronu-
lui, lupta pentru socialism”...

Greșeala tov. Kamenev constă în faptul ca și în 1917 el
privește numai spre trecutul dictaturii revoluționar-democra-
tice a proletariatului și a țărănimii. Or, pentru ea a și în-
ceput în fapt viitorul, căci interesele și politica muncitoru-
lui salariat și ale patronului au și intrat de fapt într-un con-
flict, și încă într-o problemă atât de importantă ca „defen-
sismul”, ca atitudinea față de războiul imperialist.

Și aici am ajuns la a doua greșeală din raționamentul,
citad mai sus, al tov. Kamenev. El îmi reproșează că sche-
ma mea „conteează” pe „transformarea imediată a acestei
revoluții (burghezo-democratice) în revoluție socialistă”.

¹⁴ Vezi V. I. Lenin, Opere alese în două volume, vol. I, Editura
pentru literatură politică, 1954, ediția a II-a, pag. 507, 508. — *Nota*
Trad

Aceasta nu este adevărat. Nu numai că nu „contez” „transformarea imediată” a revoluției noastre în revoluție directă, ci pot să vă spun că în prezent nu există nici o direcție directă în revoluție. Așa că trebuie să vă mulțumesc ca sarcină a noastră „directă”...

Nu este oare clar că un om care conștientizează pe transformarea lui în țară și în lume, este în posesia unei puteri care nu ar putea să se ridice împotriva sarcinii directe de a introduce socialismul?

Mai mult. Nici măcar „un stat-comună” (adică un stat socialist) nu pot avea. În Paroș nu se poate organiza nici un R. C. local, pentru că treburile necesare ca majoritatea deputaților din toate Societetele (sau din majoritatea lor) să se adune, ar fi de neconceput. Într-o țară în care se vorbește de revoluționari, a lui Ciheidze, Tereteli, Steklov etc. Or, eu am declarat absolut precis că în acest domeniu „conțez” numai pe o lămurire „răbdătoare”! (Trebuie oare să dai dovadă de răbdare în fața unui asemenea „conțez”?)

Tov. Kamenev și-a făcut puținel cam „nerăbdător” vînt și a repetat prejudecata burgheză cu privire la Comuni din Paris, cum că ea ar fi urmărit să introducă „imediat” anarhismul. Nu este așa. Din păcate Comuna nu s-a preocupat să introducă socialismul. Adevărata esență a Comunei nu este acolo unde o caută de obicei burghezii, ci în cranga muncii și în lupta ei pentru drepturile muncitorilor. În Rusia, el este reprezentat tot mai bine de deputații ai muncitorilor și soldaților!

...la muncitorilor și soldaților!

„Dacă Kamenka, după ce a spus că **faptul**, deși este o realitate, este o realitate, înțelegem că în ceea ce privește tipul, conținutul social-politic al statului Comunei și, în loc să studieze **faptul** și să ajungă la o concluzie despre un lucru pe care îl va „aconta” ca pe un viitor „imediat”. A rezultat, din

problema, a seplea a procedului la care recurg numeroși
de la problema ce anume sînt Societate de depu-
tați ai muncitorilor și soldaților, sînt ele oare, în ceea ce
privește tipul, *superioare* republicii parlamentare, sînt ele
oare mai folositoare poporului, sînt ele oare mai *democra-*
tice, sînt ele oare mai *potrivite* pentru lupta, de pildă, împo-
triva lipsei de grîne etc. — de la această problemă, actuală,
reală, pusă de viață la ordinea zilei, atenția este abătută
spre o problemă deșartă, chipurile științifică, în realitate
lipsită de conținut, profesoral-moarta, spre problema „con-
tării pe transformarea imediată”.

Este o problemă lipsită de conținut, pusă în mod fals. Eu „contez” numai pe faptul, *exclusiv* pe faptul, că muncitorii, soldații și țărânii vor rezolva mai bine decât funcționarii, mai bine decât polițiștii grelele probleme *practice* ale intensificării producției de grâne, ale unei mai bune repartizări a lor, ale unei mai bune aprovizionări a soldaților etc. etc.

Sînt profundu convins că Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților vor valorifica mai repede și mai bine capacitățile de inițiativă a masei poporului decît republica parlamentară (despre comparația ambelor tipuri de stat voi vorbi mai amănunțit în altă scrisoare). Ele vor hotări mai bine, mai practic, mai just cum pot fi făcuți și ce fel de pași anume pot fi făcuți spre socialism. Controlul asupra băncilor, contopirea tuturor băncilor într-o singură bancă nu înseamnă încă socialism, dar înseamnă un pas spre socialism. Astfel de pași fac astăzi junkerii și burghezii în Germania împotriva poporului. Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților îi va putea face mult mai bine în folosul poporului, dacă întreaga putere de stat va fi în mâinile sale.

Dar ce anume *impune* să se facă acești pași?

Foamea, Dezorganizarea economiei, Crăutul
menință. Grozăviile războiului, Grozăviile rănilor;
de război ontinerii.

* Vezi ediția de față, pag. 8. — *Nota Trad.*

Tov. Kamenev își termină nota declarând că „într-o muncă largă speră să susțină cu succes punctul său de vedere, ca fiind singurul posibil pentru social-democrația revoluționară, întrucât ea vrea să rămână și trebuie să rămână pe poziții pentru a nu se transforma într-un grup de comuniști și propagandiști”.

Mi se pare că aceste cuvinte vădese o apreciere prolu-greșită a momentului. Tov. Kamenev opune „partidul maselor” „grupului de propagandiști”. „Masele” însă s-au lăsat doar tocmai acum cuprinse de ameteala defensismului „revoluționar”. Oare în acest moment nu le-ar șede mai bine și internaționalistilor să știe să țină piept ametelei „de masă”, decît „să vrea să rămână” alături de mase, adică să se lase cuprinși de curentul general? N-am văzut oare cum în toate țările europene beligerante șovinismul au cautat să se justifice prin dorința „de a rămîne alături de mase”? Nu este oare obligatoriu ca pentru un anumit moment să știi să fii în minoritate împotriva ametelei „de masă”? Nu este oare acum, în acest moment, tocmai munca propagandistică din ameteala mic-burgheză și defensistă „de masă”? Tocmai contopirea maselor, și a celor proletare și a celor neproletare, fără distingerea deosebirilor de clasă în sinul maselor, a constituit una dintre condițiile epidemiei defensiste. A să vrea să se protejeze „grupul de propagandiști” al finiei proletare, cred că nu se prea cuvine.

Scris între 8 și 13 (21 și 26)
aprilie 1917

Publicat în *brayura* în aprilie
1917 în editura „Pribr”

Se tipărește după textul *Operele*
lui V. I. Lenin ed. a 4-a,
vol. 24, pag. 23-34

SARCINILE PROLETARIATULUI ÎN REVOLUȚIA NOASTRĂ

(PROIECT DE PLATFORMĂ A PARTIDULUI PROLETARI)

Momentul istoric prin care trece Rusia se caracterizează prin următoarele trăsături esențiale:

CARACTERUL DE CLASĂ AL REVOLUȚIEI CARE A AVUT LOC

1. Vechea putere țaristă, care reprezenta numai o mână de moșieri iobăgiști, care comandau toată mașina de stat (armata, poliția, funcționările), a fost zdrobită și înlăturată, dar nu a fost răpusă definitiv. Din punct de vedere formal, monarhia nu este nimicită. Banda Romanovilor își continuă intrigile monarhiste. Uriașa proprietate agrară a moșierilor feudali nu a fost lichidată.

2. În Rusia, puterea de stat a trecut în minile unei noi clase, și anume: în minile burgheziei și ale moșierilor burgheziști. În acest sens, revoluția burgheză s-a terminat în Rusia.

Burghezia ajunsă la putere a încheiat un bloc (o alianță) cu elementele vâdit monarhiste, care s-au manifestat în anii 1906-1914 prin sprijinul excepțional de zelos pe care l-au acordat lui Nicolai-Singerosul și lui Stolpîn-Spinzurătorul (Gueikov și alți politicieni situați mai la dreapta decît cadeții). Noul guvern burghez Lvov a încercat și a început să ducă tratative cu țara pentru privința restaurării monarhiei în Rusia. La aderarea teologiei revoluționare, acest guvern numește în poziție de comandă pe partizanii vechiului regim. Acest guvern caută să reformeze cît mai puțin întregul aparat al mașinii

de stat (armata, poliția, funcționăria), dându-l pe mâna burzheziei. În calea inițiativei revoluționare a acțiunilor de masă și a cuceririi puterii de către popor *de jos* — unica garanție a succeselor reale ale revoluției — noul guvern a și început să pună piedici în fel și chip.

Acest guvern n-a fixat încă până acum nici măcar data convocării Adunării constituante. De proprietatea funciei moșierească, baza materială a țarismului iobăgăst, el nu se atinge. Nici prin gând nu-i trece acestui guvern să procedeze la cercetarea operațiunilor organizațiilor financiare monopoliste, ale marilor bănci, ale sindicatelor și cartelelor, care trebuie să aibă publicitate operațiunile lor, la lichidarea acestora etc.

Principalele și cele mai hotărâtoare posturi ministeriale în noul guvern (Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul de Război, adică comandamentul armatei, poliția, Ministerul Armamentului, al întregului aparat de asigurare a maselor) sînt în mâinile unor oameni deosebiți și parțiali în interesul poporului și al țării funciare moșierești. Cadeților — republicanii zilei de ieri, republicani de nevoie — li s-au dat posturi de mină dinău, care nu sînt în legătură directă cu *comanda* care a călăuzit asupra popoarelor și cu aparatul puterii de stat. A. Kerenski, reprezentantul traderilor și „socialist” în nume, absolut nu are nici o legătură de acest fel cu țara și cu poporul și alina-te pe cuvinte prin vorbe răsănite la urechi.

Pentru toate aceste motive, noul guvern burzhez nu merită, chiar în domeniul politicii interne, nici o mare atenție din partea proletarietului și nu este admisibil ca proletariatul să-i acorde vreun sprijin.

POLITICA EXTERNA A NOULUI GUVERN

3. În domeniul politicii externe, care acum, din cauza condițiilor obiective, este pusă pe primul plan, noul guvern este un guvern de continuare a războiului imperialist, a războiului dus în alianță cu puterile imperialiste Anglia,

Franta etc. pentru împărțirea prazii capitaliste, pentru subgrumarea popoarelor mici și slabe.

Subordonat intereselor capitalului rusesc și ale puterului sau protector și stăpîn, cel mai bogat capital imperialist din lume, capitalul anglo-francez, — noul guvern, în pofida dorinței exprimate în modul cel mai hotărît în numele majorității indiscutabile a popoarelor din Rusia, prin Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților, n-a făcut nici un pas real pentru a pune capăt acestui măcel al popoarelor dezlănțuit de dragul intereselor capitaliștilor. El n-a publicat nici măcar tratatele secrete cu un conținut liliurese notoriu (privitoare la împărțirea Persiei, la jefuirea Chinei, la jefuirea Turciei, la împărțirea Austriei, la luarea Prusiei Orientale, la luarea coloniilor germanice etc.), tratate care leaga vădit Rusia de capitalul imperialist anglo-francez. El a confirmat aceste tratate și a cheiat de țarism, care de-a lungul veacurilor a jefuit și asuprit mai multe popoare decît oricare alți tirani și împărați, de țarismul care nu numai că asuprea, dar și înzestra și pervaletea poporul velicorus, facînd din el un calau al altor popoare.

Confirmînd aceste tratate rusești și bandă ei, noul guvern, în ciuda cererilor majorității popoarelor din Rusia, clar exprimate prin Societetele de deputați ai muncitorilor și soldaților, n-a propus un armistițiu imediat tuturor popoarelor beligerante. El s-a mărginit la declarații și fraze solenne, răsunătoare, de paradă, dar cu desăvîrșire goale, care în gura diplomaților burzhezi au slujit și slujesc întotdeauna la înșelarea maselor credule și naive ale poporului asuprit.

4. De aceea noul guvern nu numai că nu merită nici cea mai mică încredere în domeniul politicii externe, dar a continua să-i cerem lui să proclame voința de pace a popoarelor din Rusia, să renunțe la anexiuni etc. etc. înseamnă în realitate numai a amăgi poporul, a-i insufla speranțe

realizabile, a amina limpezirea conștiinței lui, a-l face indirect să se impune cu continuarea războiului, al cărui adevărat caracter social este determinat nu de dorințe de bine, ci de caracterul de clasă al guvernului care duce războiul, de legăturile dintre clasa pe care o reprezintă acest guvern și capitalul financiar imperialist al Rusiei, Anglii, Franței etc., de politica răză, de politica de japt, pe care o duce aceasta clasa.

CARACTERUL SPECIFIC AL DUALITĂȚII PUTERII ȘI SEMNIFICAȚIA EI DE CLASĂ

5. Caracteristica cea mai însemnată a revoluției noastre, caracteristica ce reclama în modul cel mai imperios o atitudine bine chibzuită, este *dualitatea puterii*, care s-a creat din primele zile după victoria revoluției.

Aceasta dualitate a puterii se manifestă prin existența a două guverne: un guvern principal, adevărat, real al burgheziei, „Guvernul provizoriu”, Lvov & Co., care are în mâinile lui toate organele puterii, și un guvern complementar, accesoriu, „de control”, reprezentat de Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, care n-are în mâinile lui organele puterii de stat, dar se sprijină nemijlocit pe majoritatea vădită și certă a poporului, pe muncitorii și soldații înarmați.

Izvorul de clasă al acestei dualități a puterii și semnificația ei de clasă constă în faptul că revoluția rusă din Martie 1917 nu numai că a măturat întreaga monarhie țaristă, nu numai că a dat totuși puterea în mâinile burgheziei, ci a și ajuns în pragul dictaturii revoluționar-democratice a proletariatului și a țărănimii. Tocmai o asemenea dictatură, care o putere care se sprijină nu pe lege, ci pe forța directă a maselor armate ale populației, care este tocmai o clasă arătată constituie Sovietul din Petrograd și alte Societăți locale de deputați ai muncitorilor și soldaților.

6. A doua caracteristică a revoluției noastre, extrem de importantă, este faptul că Sovietul de deputați ai soldaților și muncitorilor din Petrograd, care a luat naștere, se bucură de încrederea majorității Sovietelor locale, predă de bunăvoie puterea de stat burgheziei și guvernului ei provizoriu, îi cedează de bunăvoie înțietatea, încheind cu acesta o înțelegere pentru susținerea lui, se mărginește la rolul de observator, de controlor al convocării Adunării constituante (al cărei termen de convocare Guvernul provizoriu nici nu l-a publicat încă).

Aceasta împrejurare extrem de originală, nemaiîntâlnită în istorie sub forma aceasta, a dus la *împietirea laolaltă a două dictaturi*: a dictaturii burgheziei (căci guvernul Lvov & Co. este o dictatură, adică o putere care se bazează nu pe lege și nu pe exprimarea preabilă a voinței poporului, ci pe cucerirea cu forța, iar această cucerire cu forța a fost săvârșită de o clasă detronată, și anume: burghezia) și a dictaturii proletariatului și a țărănimii (Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților).

Nu încape nici cea mai mică îndoială că o asemenea „împietire” nu poate dăinui mult timp. Doua puteri în stat nu pot exista. Una din ele trebuie să fie redusă la zero, și totuși burghezia rusa lucrăază deja din răspuțeri, preludendi, în fel și chip, la înlăturarea și sleirea, la reducerea la zero a Sovietelor de deputați ai soldaților și muncitorilor, la crearea puterii unice a burgheziei.

Dualitatea puterii exprima numai momentul de trecere în dezvoltarea revoluției, fiind ea a trecut dincolo de revoluția burghezo-democratică obișnuită, dar n-a ajuns încă la dictatura „pură” a proletariatului și a țărănimii.

Semnificația de clasă (și explicația de clasă) a acestei situații tranzitorii nestabile constă în urmat urde: ea n-are revoluție, revoluția noastră a cerut din partea muncitorilor mai mare eroism, cel mai mare spirit de sacru în lupta împotriva țarismului și, de asemenea, a altor dușmani în mișcare un număr imens de mic-burgheri.

Unul din indiciile principale, științifice și practice, ale *oricărei* revoluții adevărate constă în sporirea neașteptat de rapidă și de bruscă a numărului de „activiști” care încep să participe în mod activ, independent, eficace în viața politică, la *organizarea statului*.

Așa și cu Rusia. Rusia clocotește acum. Milioanele și zeci de milioane de oameni, a căror conștiință politică timp de zeci de ani a fost adormită, care au fost abătute de frământările de asuprirea cruntă a țarismului și de munca de ocnă în folosul moșierilor și fabricanților, *s-au trezit și s-au îndreptat* spre politică. Și cine sînt aceste milioane și zeci de milioane de oameni? În cea mai mare parte mîri patrioți, mic-burghezi, oameni care ocupă o poziție de mijloc între capitaliști și muncitorii salariați. Rusia este țara cea mai mic-burgheză dintre toate țările europene.

Un gigantic val mic-burghez a acoperit totul, a covîrșit proletariatul conștient, nu numai prin numărul său, ci și ideologic, adică a captivat, a molipsit cu părerile lui politice mic-burgheze cercuri foarte largi de muncitori.

În viață, mica burghezie depinde de burghezie, pentru că duce o existență de patron, și nu de proletar (în sensul locului ce-l ocupă în producția socială), iar ca fel de a gândi, ea urmează burghezia.

Atitudinea de inconștiență credulitate față de capitaliști, cei mai răi dușmani ai păcii și ai socialismului, iată ce caracterizează politica actuală a *masei* din Rusia, iată ce a crescut cu o repeziune revoluționară pe terenul social-economic al țării celei mai mic-burgheze dintre toate țările europene. Iată, iată de *causa* a „întel-genei” (subîntel-gene) care an în vedere nu sînt înțelegerea formală, ci, *într-o* *practică*, de fapt înțelegerea tactică, credulitatea, inconștiența cu care se cedează puterea) dintre Guvernul provizoriu și Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților (înțelegere care a dat la albe Guekov bucatea grăii, puterea adevărată, iar Sovietului — lagădușele, onorurile (pînă la un

anumit timp), măgulirile, frazele, asigurările, reverențele unor alde Kerenski.

Faptul că proletariatul din Rusia nu este desul de numeros, conștiința și organizarea lui insuficiente, iată reversul aceleiași medalii.

Toate partidele narodnice, inclusiv socialiștii-revoluționari, au fost întotdeauna mic-burgheze, partidul Comitetului de organizare (Ciheidze, Tereteli etc.) la fel; revoluționarii fără partid (Steklov și alții) s-au lăsat și ei în aceeași măsură tirii de val sau n-au învins, n-au ajuns să învingă valul.

SPECIFICUL TACTIC CARE DECURGE DIN CELE ARATATE MAI SUS

7. Din specificul mai sus arătat al situației de fapt decurge în mod obligatoriu pentru un marxist — care trebuie să înă seamă de faptele obiective, de mase și clase, și nu de persoane etc. — specificul tacticii momentului dat.

Acest specific pune pe primul plan sarcina de „a turna oțet și fier” în apa dulceașii a frazelor revoluționare-democratice” (dupa cum s-a exprimat — foarte nimerit — tovarășul meu din C. C. al partidului nostru, Teodorovici, la sedința de ieri a Congresului pe întreaga Rusie al funcționarilor și muncitorilor de la căile ferate, care se ține la Petrograd). Acțiunea de critică, *lămurirea* greșelilor partidelor mic-burgheze, socialist-revoluționare și social-democrat, pregătirea și stringerea laolaltă a elementelor unui partid *conștient-proletar, comunist, eliberarea* proletariatului de amețelala mic-burgheză „generală”.

Aceasta *pare a fi* o muncă „numai” propagandistică. De fapt este munca *revoluționară*, cea mai *practică* căci nu se poate împinge înainte revoluția, care s-a oprit, care s-a înecat în fraze, care „bale pasul pe loc” *nu din cauza* unor piedici exterioare, *nu din cauza violenței* pe care ar exercita-o burghezia (deocăndată Gueikov amenință numai

să folosească violența împotriva masei de soldați, în loc să se angajeze în luptă cu masele.

Nunțai luptând împotriva acestei înconștiențe credule (iar de luptat împotriva ei putem și trebuie să luptăm exclusiv pe lărim ideologic, prin convingere tovarășească, prin fraze revoluționare, prin orgie fraze revoluționare, care domnește, și să împingem cu adevărat înaintea conștiința proletară, cit și conștiința maseilor, cit și inițiativa lor locală hotărâri și curajoasă, înăptuirea cu de la sine putere, dezvoltarea și consolidarea libertăților, democrației, principiul stăpînirii întregului pămînt de către întregul popor.

8. Experiența mondială a guvernelor burgheze și moșieresti a elaborat două metode de menținere a poporului în asuprire. Prima este violența Nicolai Romanov I — Nicolai Ciomag și Nicolai al II-lea — Singerosul au arătat poporului rus maximul posibilului și imposibilului în direcția unei asemenea metode de călău. Dar mai este și o altă metodă, pe care burghezia engleză și franceză, pe care „le-au învățat minte“ un șir de mari revoluții și mișcări revoluționare ale maseilor. Aceasta este metoda înșelăciunii, a măguliilor, a frazeologiei, a milioanelor de promisiuni, de amenințări, de declarații, de codării a ceea ce nu este important și păstrării a ceea ce este important.

Specificul momentului pe care-l trăiește Rusia este trecerea cu o ușură amănitoare de la prima metodă la cea de a doua, de la violența împotriva poporului la măgulirea poporului, la înșelarea lui prin promisiuni. Motanul Vaska asculta și mănîncă. Miliukov și Gucikov țin în minile lor puterea, păzesc profiturile capitalului, duc războiul imperialist în interesul capitalului rus și anglo-francez și caută să scape cu promisiuni, declamatii, declarații de efect, răspuns la discursurile unor „bucătari“ ca Cihheidze, Tereteli, Steklov, care amenință, apelează la conștiință, conștură, imploră, cer, proclamă... Motanul Vaska ascultă și mănîncă.

Și cu toate acestea înconștință, credulă și credulitatea înconștință vor dispărea, mai ales la proletari și la țărani săraci, pe care viața (situația lor socială și economică) îi învață să nu dea crezare capitaliștilor.

Conducătorii micii burghezi „trebuie“ să învețe poporul să abia înțelegă înțelegerea Prințului de Gales, să nu aibă încredere în ea.

DEFENSISIMUL REVOLUȚIONAR ȘI SEMNIFICAȚIA LUI DE CLASA

9. Trebuie să recunoaștem că manifestarea cea mai însemnată, cea mai evidentă a valului mic-burghuz, care a copleșit „aproape totul“, este *defensivismul revoluționar*. Toată defensivismul este cel mai aprig dușman al mersului înainte și succesului revoluției ruse.

Cel ce s-a lasat influențat în acest punct și nu a știut să se smulga este pierdut pentru revoluție. Dar masele se lasă influențate altfel-decît conducătorii, și altfel, prin alt proces de dezvoltare, în alt mod, se smulg.

Defensivismul revoluționar este, pe de o parte, rodul înșelării maseilor de către burghezie, rodul înconștienței credule a țărănilor și a unei părți din muncitori, iar pe de altă parte, expresia intereselor și punctului de vedere al micului patronaj, care este cointeresat pînă într-o anumită măsură în anexiuni și în profituri bancare și care păzește „cu sfințenie“ tradițiile țarismului, care pervertea pe velicoruși prin asuprirea altor popoare.

Burghezia înșală poporul, cîntînd pe coarda nobiliei mindrii a revoluției și prezentînd lucrurile ca și cum, o dată cu această etapă a revoluției, cu înlocuirea monarhiei țariste prin quasi-republica lui Gucikov și Miliukov, caracterul politic și social al războiului s-ar fi schimbat pentru Rusia. Și — un oarecare timp — poporul a crezut, datorită în mare parte prejudecăților trecutului, care fac ca celelalte popoare din Rusia în afară de poporul velicorusc să fie considerate un fel de proprietate sau moșie a velicorusc.

... în fraza asta a ticătoasă a popoarelor voboroși din țările
parism, care-l deprindea să considere inferioare celelalte
popoare, ceva care „de drept” aparține Velicorusiei, nu
putea să se risipească *dintr-o dată*.

Se cere de la noi *priceperea* de a lămuri masele că nu
„*bunavoința*” persoanelor, grupurilor și chiar a popoarelor
determină caracterul politic și social al războiului, ci situa-
ția *clasei* care duce războiul, *politica* clasei — politică a că-
rei continuare este războiul — *legăturile* capitalului, și
forță economică dominantă în societatea contemporană,
caracterul imperialist al capitalului internațional, dependen-
ța — financiară, bancară, diplomatică — a Rusiei față de
Anglia, Franța etc. A explica lucrul acesta cu *pricepere*, pe
înțelesul maselor, *nu este ușor*. Și nici unul dintre noi n-ar
să o facă *dintr-o dată* fără greșeli.

Dar direcția sau, mai exact, conținutul propagandei
noastre trebuie să fie acesta și numai acesta. Chiar cea mai
mică concesie făcută defensismului revoluționar înseamnă
a *reda socialismul*, a renunța complet la *internaționalism*,
oricare ar fi frazele frumoase, oricare ar fi considerațiile
„practice” pentru a o justifica.

Lozincă „jos războiul” este, desigur, justă, dar ea nu
ține seamă de specificul sarcinilor momentului, de necesi-
tatea de a *te adresa în alt fel* maselor largi. Ea seamănă,
după părerea mea, cu lozincă „jos țarul”, cu care agita-
torul nepriceput din „bunele vremuri de altădată” se ducea
pur și simplu de-a dreptul la țară și mincea bătaie. Repre-
zentanții din mase ai defensismului revoluționar sînt *de*
bună-credință — nu în sensul personal, ci în sensul de clasă,
adică ei fac parte din acele *clase* (muncitori și țărani săraci)
care *într-adevăr* nu cîștigă nimic din anexiuni și din sugru-
marea altor popoare. Ei nu sînt tot una cu burghezii și
cu domnii „intelectuali”, care știu foarte bine că *nu pot*
renunța la anexiuni fără a renunța la domnia capitalului
și care înșală cu nerușinare masele prin fraze frumoase,
prin promisiuni fără măsură, prin făgăduieli fără număr.

Reprezentantul din mase al defensismului privește lu-
crurile simplist, ca un mic-burghez: „eu nu vreau anexiuni,
dar neamul „*envălește*” peste mine, deci apăr o cauză
dreaptă, și nicidecum niște interese imperialiste”. Unui aseme-
nea om trebuie să i se lămurească și să i se răsămurească
că aci nu este vorba de dorințele lui personale, ci de raportu-
rile și condițiile de masă, *de clasă*, politice, de legătura care
există între război și interesele capitalului și rețeaua inter-
națională a băncilor etc. Numai o asemenea luptă contra
defensismului este serioasă și promite succes, un succes
poate nu tocmai rapid, dar sigur și trainic.

CUM POATE FI TERMINAT RĂZBOIUL?

10. Războiul nu poate fi terminat „după plac”. El nu
poate fi terminat prin hotărîrea uneia dintre părți. El nu
poate fi terminat „înfigind baioneta în pămînt”, după ex-
presia unui soldat defensist.

Războiul nu poate fi terminat prin „înțelegerea” socia-
liștilor din diferitele țări, prin „acțiunea” proletarilor din
toate țările, prin „voința” popoarelor etc.; toate frazele
de acest soi, care umplu articolele ziarelor defensiste și
semi-defensiste, semi-internaționaliste, ca și nenumăratele
rezoluții, apeluri, manifeste, rezoluții ale Sovietului de de-
putați ai soldaților și muncitorilor — toate aceste fraze nu
sînt altceva decît niște deziderate goale, pioase, blajine
ale unor mic-burghezi. Nimic nu este mai dăunător decît
frazele privitoare la „manifestarea voinței de pace a popoa-
relor”, la *ordinea* în care se vor desfășura acțiunile revo-
luționare ale proletariatului (după cel rus este „rîndul”
celui german) etc. Toate acestea sînt louisblanc-ism, vi-
suri dulci, joc de-a „campania politică”, de fapt repetarea
fabulei cu motanul Vaska.

Războiul este generat nu de reaua-voință a capitaliștilor
hrăpăreți, deși este dus, fără îndoială, *numai* în intere-
sul lor și îmbogățește numai pe ei. Războiul este produsul

dezvoltării de o jumătate de veac a capitalului mondial, produsul miliardelor de fire și de legături ale acestuia. *Nu se poate ieși din războiul imperialist, nu se poate ajunge la o pace democratică, și neîmpusă prin forță, fără doborârea puterii capitalului, fără trecerea puterii de stat în mâinile altor clase, în mâinile proletariatului.*

Revoluția rusă din februarie—martie 1917 a fost începutul transformării războiului imperialist în război civil. Aceasta revoluție a făcut *primul* pas spre încetarea războiului. Numai *al doilea* pas poate asigura încetarea lui, și anume: trecerea puterii de stat în mâinile proletariatului. Aceasta va fi începutul „ruperii frontului” — a frontului intereselor capitalului — pe scară mondială; și numai rupind acest front, proletariatul poate să izbăvească omenirea de grozăviile războiului, să-i dea binefacerile unei paci tramece.

Revoluția rusă a și dus proletariatul din Rusia în pragul unei asemenea „ruperi a frontului” capitalului, creând Societele de deputați ai muncitorilor.

NOUL TIP DE STAT PE CARE IL CREEAZĂ REVOLUȚIA NOASTRĂ

II. Societele de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc. nu sînt înțelese, nu numai în sensul că pentru cei mai mulți nu este clară însemnătatea lor de clasă, rolul lor în revoluția rusă. Ele nu sînt înțelese nici în ceea ce privește faptul că reprezintă o formă nouă sau, mai exact, un *nou tip de stat*.

Tipul cel mai desăvîrșit, cel mai înaintat de stat burghez este, fără îndoială, republica burgheză parlamentară. Aceasta este forma de stat burgheză care a apărut în Europa de Vest în secolul al XIX-lea. Ea este, deasupra poporului,

Dar epocile revoluționare au arătat că această formă de stat nu este nici înaintată, nici desăvîrșită. În secolul al XIX-lea, în timp ce se crea un tip superior de stat demo-

cratic, au apărut și state care în anumite privințe încetează, după expresia lui Engels, de a mai fi state, „nu este stat în înțelesul propriu al cuvîntului”¹². Este un stat de tipul Comunei din Paris, un stat care *înlocuiește* armata și poliția straină de popor, cu înarmarea directă și nemijlocită a poporului însuși. *În aceasta constă esența Comunei*, pe care au calomniat-o și au birfit-o scriitorii burghezi și căreia i se atribuia în mod greșit, între altele, intenția de a „introduce” imediat socialismul.

În 1905 și 1917 revoluția rusă a început să creeze tocmai un stat de tipul acesta. Republica Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc., unite în Adunarea constituantă din Rusia a reprezentanților poporului sau în Sovietul Sovietelor etc., iată ceea ce de pe acum, în momentul de față, *a și început să se realizeze* la noi, din inițiativa poporului de multe milioane, care crează cu de la sine putere o democrație *în felul său* și care nu așteaptă nici ca domnii profesori cațedi să scrie proiectele lor de legi pentru republica burgheză parlamentară, nu ca domnii pedanții și rutinații „social-democrației” mic-burghueze din Plehanov sau Kautsky, să renunțe la denaturarea și vălătături marxismului în problema statului.

Marxismul se deosebește de anarhism pentru că recunoaște *necesitatea* statului și a puterii de stat în perioade revoluționare. În general, în epoca trecerii de la capitalism la socialism în special.

Marxismul se deosebește de „social-democratismul” oportunista, mic-burghez al d-lor Plehanov, Kautsky & Co. prin faptul că el recunoaște pentru perioadele arătate *necesitatea nu a unui stat ca republica burgheză parlamentară obișnuită, ci a unui cum a fost Comuna din Paris.*

Principalele deosebiri dintre acest din urmă tip de stat și cel vechi sînt următoarele:

Revenirea de la republica burgheză parlamentară la monarhie este foarte ușor de făcut (cum a și dovedit istoria), căci întreaga mașină de oprire — armata, poliția, func-

ante, partidul proletariatului trebuie să-i cheme pe țărani la înfăptuirea imediată, cu de la sine putere, a reformei agrare și la confiscarea imensului a patrimoniuului moșieresc, după hotărârile deputaților țărănilor pe teren.

Aci este deosebit de important să se insiste asupra necesității de a se spori producția alimentară pentru soldații de pe front și pentru orașe, asupra inadmisibilității absolute a oricărei vătămări sau distrugerii a vitelor, uneltelor, mașinilor, clădirilor etc. etc.

14. În chestiunea națională, partidul proletar trebuie să susțină mai întâi proclamarea și înfăptuirea imediată a libertății deplină de despărțire de Rusia pentru toate națiunile și popoarele asuprite de țarism, înglobate cu forța sau făcute cu forța în granițele statului, adică anexate.

Toate afirmațiile, declarațiile și manifestele privilegiate la renunțarea la anexiuni, dacă nu sînt însoțite de înfăptuirea reală a libertății de despărțire, se reduc la o înșelare burgheză a poporului sau la deziderate pioase «nic-burgeze»

Partidul proletar tinde la crearea unui stat cît mai mare posibil, căci aceasta este în avantajul celor ce renunsec, el tinde la apropierea și contopirea națiunilor, dar el vrea să atingă acest scop nu prin violență, ci exclusiv prin alianța liberă, frățească a muncitorilor și a maselor muncitoare ale tuturor națiunilor.

Cu cît republica rusă va fi mai democratică, cu cît ea se va organiza cu mai mult succes ca republică a Sovietelor de deputați ai muncitorilor și țărănilor, cu atît mai puternică va fi forța de atracție „liber consumptivă” spre această republică a maselor muncitoare ale tuturor națiunilor.

Libertate deplină de despărțire, cea mai largă autonomie locală (și națională), garanții amanunțite elaborate pentru drepturile minorităților naționale, — iată programul proletariatului revoluționar.

15. Partidul proletariatului nu poate să-și fixeze în nici un caz ca scop „introducerea” socialismului într-o țară de

Dar numai sofiștii burghezi, care se ascund după cuvintele „quasi-marxiste”, pot să deducă din acest adevăr, care este în mod evident, că socialismul nu poate fi realizat în mod imediat, că el trebuie să fie realizat în mod practic, adesea realizat în timpul războiului de un șir de state burgheze, și imperios necesare pentru lupta împotriva completei dezorganizări economice și a foametei care se apropie.

Măsuri ca naționalizarea pămîntului, a tuturor băncilor și sindicatelor capitaliste sau, cel puțin, înstituirea unui control imediat asupra acestora de către Sovietele de deputați muncitorilor etc., fără a constitui de fel „introducerea” socialismului, trebuie neapărat preconizate și pe cît posibil realizate pe cale revoluționară. Fără aceste măsuri, care constituie numai pași către socialism și care sînt în totul realizabile economicște, nu este posibilă vindecarea rănilor pricinuite de război și preîntîmpinarea crăhului care ne amenință; iar partidul proletariatului revoluționar nu va ezita nicicînd să se atîngă de profiturile nemaipomenit de ridicate ale capitaliștilor și bancherilor, care se îmbogățesc, tocmai „datorită războiului”, într-un chip deosebit de scandalos.

STAREA DE LUCRURI DIN INTERNAȚIONALA SOCIALISTĂ

16. Tocmai acum ies pe primul plan, cu o deosebită tărie, obligațiile internaționale ale clasei muncitoare din Rusia.

În zilele noastre numai acela căruia îi e lene nu se jură că e internaționalist; pină și șovinistii defensiști, pină și d-nii Plehanov și Potresov, pină și Kerenski își zic internaționaliști. Cu atît mai timpuros este să se vorbească de

Temul problemei consta în faptul că „centrul” nu este conștient de necesitatea revoluției împotriva propriilor guverne, n-o propovăduiește, nu duce o luptă revoluționară plină de abnegație, nu scoate *pretext* din cele mai bune — dar care sună arhi-„marxist” — pentru a o evita.

Secolul șovinilor sunt *adevărați* noștri *de clasă, burghezi* în sinul mișcării muncitorești. Ei reprezintă o pătură, grupuri, straturi de muncitori, *obiect*, cumpănați de burghezi (salarii mai bune, locuri de cinsle etc.) și care ajută *propriei* burghezie să jefuiască și să stăpânească poporul muncitor, să lupte pentru împărțirea prăzii capitaliste.

„Centrul” îl formează oamenii rutinați, roși de legalismul putred, stricați de ambianța parlamentarismului etc., birocrati, obișnuiți cu suveran și o monarhie „bună”. Din punct de vedere istoric și economic, ei nu reprezintă o pătură *desăvârșită*; ei reprezintă nădă *trecerea* de la o perioadă încheiată a mișcării muncitorești, de la perioada anilor 1871—1914, de la perioada care a dat multe lucruri de preț, mai ales în arta atât de necesară proletariatului, în arta muncii organizatorice lente, susținute, sistematice, pe scară largă și foarte largă, *la o perioadă nouă*, care a devenit necesară, *din punct de vedere obiectiv*, o dată cu începutul primului război imperialist mondial, care a deschis *era revoluției sociale*.

Principalul conducător și reprezentant al „centrului” este Karl Kautsky, care este bine reprezentat în *Împărăria* (1889—1914) a II-a, o *mostră* a falimentului total al marxismului, a fazei extreme a necoresponsabilității, a celor mai întinse *șovinisme* și *trădări* din august 1914 încease. „Centrul” este reprezentat de Kautsky, Haase, Liebknecht, așa cum și „Adevărații muncitori” sau „a muncii” în Reichstag, în Franța — de Longuet, Pressman și în general de așa zisii „internordici” — (menșevici); în Anglia — de Philip Snowden, Ramsay MacDonald și mulți alți, cei mai buni „Partidului muncitoresc independent” — și în parte al Partidului socialist britanic²²; de Morris Hillquit și mulți

alții — în America; de Turati, Treves, Modigliani etc. — în Italia; de Robert Grimm etc. — în Elveția; de Victor Adler etc. — în Austria; de partidul Centrului de cinsle etc. — în Andorra; Martov, Căcișev, Keretel și alții — în Rusia etc.

Bineînțeles, unele persoane trec câteodată fără să-și dea seama de pozițiile „centrului” și mai puțin de pozițiile „centrului”, și invers. Orice marxist știe că el însuși se deosebește de el, cu toată trecerea liberă a persoanelor dintr-un cinsle în altul, tot așa și *căutările* Aușii politice se deosebesc unele de altele, cu toată trecerea liberă a persoanelor dintr-un cinsle în altul, cu toate meandrele și slăbiciunile de a *contesta* unele.

3) Al treilea curent îl formează internaționalistii în fapt, pe care îl reprezintă cel mai bine „Lupta revoluționară”²³ (reproducem în anexa manifestul ei din septembrie 1915, pentru ca cititorii să poată cunoaște din original cum a luat naștere acest curent).

Principalul semn distinctiv: ruptura totală și cu șovinismul și cu „centrul”. Lupta revoluționară plină de abnegație împotriva *propriului* guvern imperialist și *propriii* burghezi imperialiste. Principiul: „Adunând pe toți muncitorii la țară”. Lupta necrutătoare împotriva *pacifismului*, care este al pacifiste (social-pacifist) este al *pacifismului*, pacifist burghez în fapt; pacifiștii burghezi visează pacea veșnică *fără* doborârea jugului și domniei capitalului și *amputarea* *pretextelor* de tot felul care tind la *reducerea* *posibilității* sau *necesității* sau *oportunității* luptei revoluționare a proletariatului și a revoluției proletare, socialiste *în legătură* cu acest război.

Reprezentanții cei mai de seamă ai acestui curent sînt: în Germania — „grupul Spartakus”, sau „grupul Internaționaliei”²⁴, din care face parte Karl Liebknecht. Karl Liebknecht este cel mai notoriu reprezentant al acestui curent și al Internaționaliei *noii*, adevărate, proletare.

Karl Liebknecht a chemat pe muncitorii și soldații din Germania să *întoarcă* *armele* împotriva *propriului* guvern.

vern. Karl Liebknecht a făcut aceasta pe față, de la tribuna parlamentului (Reichstagului). Apoi s-a dus cu proclamații tipărite clandestin, în piața Potsdam, una din cele mai mari piețe ale Berlinului, la o demonstrație cu îndemnul „jos guvernul”. A fost arestat și condamnat la *muncă silnică*. Acum el stă întemnițat în Germania, așa cum în general *sute*, dacă nu *mii*, de *adevărați* socialiști ai Germaniei stau în închisoare pentru că au luptat împotriva războiului.

Karl Liebknecht a dus o luptă necruțătoare, prin discursuri și scrisori, nu numai *împotriva propriilor* Plehanovi, Potresovi (alde Scheidemann, Legien, David & Co.), *ci și împotriva propriilor oameni ai centrului*, împotriva propriilor Gihelze, Tereteli (Kautsky, Haase, Ledebour & Co.).

Karl Liebknecht cu prietenul său Otto Rühle, ei doi între cei o sută zeci deputați, au călcat discipulina, au distrus „unitatea” cu „centrul” și cu șovinistii, *au pornit împotriva tuturor*. Singur Liebknecht reprezintă socialismul, cauza proletară, revoluția proletară. *Tot restul social-democrației germane este, după expresia justă a Rozei Luxemburg (și ea membru și unul dintre conducătorii „grupului Spartakus”), un hoit împușcat.*

Alt grup de internaționaliști în fapte este reprezentat în Germania de ziarul „Politica Muncitorească” din Bremen.

În Franța, cei mai apropiați de internaționaliști în fapte sînt Lorient și prietenii săi (Bourderon și Merheim au auzit-apoi social-pacifism), precum și francezul Henri Guillebeux, care scotea la Geneva revista „Mîine”; în Anglia — ziarul „Trade-unionist” și o parte din membrii Partidului socialist britanic și al Partidului muncitoresc (de pildă, William Russell, care a proclamat rupțura cu conducătorii ce au trădat socialismul, revoluționarul socialist Mac Lean, condamnat de guvernul burghez al Angliei la muncă silnică pentru lupta lui revoluționară împotriva războiului; sute de

socialiști din Anglia se află în închisori pentru aceleași crime. Ei și numai ei sînt internaționaliști *în fapte*; în America — „Partidul muncitoresc socialist”²⁶ și acele elemente din interiorul „Partidului socialist”²⁶ oportunist care din ianuarie 1917 au început să scotească ziarul „Internaționalist”; în Olanda — partidul „tribuniștilor”²⁷, care scot ziarul „Tribuna” (Pannekoek, Herman Gorler, Wijnkoop, Henriette Roland-Holst, care au reprezentat centrul la Zimmerwald și au trecut acum la noi); în Suedia — partidul tinerilor, sau al stîngii²⁸, cu conducători — Lindhagen, Ture Nerman, Carlsson, Strom, Z. Höglund, care la Zimmerwald a luat parte personal la întemeierea „stîngii zimmerwaldiene”, iar astăzi este condamnat la închisoare pentru lupta lui revoluționară împotriva războiului; în Danemarca — Trier și prietenii săi, care au parasit partidul „social-democrat” al Danemarcei, devenit cu totul burghez și avînd în frunte pe ministrul Stauning; în Bulgaria — „tesnaci”²⁹; în Italia — cei mai apropiați sînt Constantin Lazzari, secretarul partidului, și Serrati, redactorul organului central „Inimă”³⁰; în Polonia — Radek, Ganecki și alți conducători ai social-democrației grupați în „Conducerea regională”; Roza Luxemburg, Tyska și alți conducători ai social-democrației grupați în „Conducerea principală”; în Elveția — acea stînga care a întocmit expunerea de motive a „referendumului” (ianuarie 1917) în favoarea luptei împotriva social-șovinistilor și „centrului” din propria țară și care la congresul socialist al cantonului Zürich, ținut la Tess în ziua de 11 februarie 1917, a prezentat o rezoluție principal-revoluționară împotriva războiului³¹; în Austria — tinerii prieteni de stînga ai lui Friedrich Adler, care au activat, în parte, în clubul „Karl Marx” din Viena, club astăzi închis de către ultrareacționarul guvern austriac, care urmărește suprimarea lui F. Adler pentru fapta eroică, deși puțin chibzuită, de a fi tras într-un ministru etc. etc.

Interesează nu nuanțele; acestea există și între cei de statură înaltă. Interesează esența. Pentru că în epoca de război și în epoca de pace, în epoca de înflorire și în epoca de declin, în epoca de înălțare și în epoca de cădere, în epoca de înfrângere și în epoca de învingere, în epoca de înfrățire și în epoca de război imperialist. Asemenea oameni sînt puțini, dar numai ei înfrunghiează viitorul socialismului, numai ei sînt conducători ai maselor, și nu pervertitori ai maselor.

Din punct de vedere obiectiv, era inevitabil ca în condițiile războiului imperialist deosebirea dintre reformiști și revoluționarii din mijlocul social-democraților, din mijlocul socialiștilor în general, să sufere schimbări. Cine se marginește „să ceară” guvernelor burgheze ca acestea să încheie pacea sau „să dea expresie” voinței de pace a popoarelor” etc., acela alina cea de fapt spre reforme. Căci din punct de vedere obiectiv problema războiului se pune nu în mod revoluționar.

Pentru o pace democratică, și nu pentru una impusă cu forța, pentru eliberarea popoarelor de robia procentelor de miliarde ale domnilor capitaliști, îmbogății de pe urma „razboiului”, nu există altă ieșire din război decât revoluția proletariatului.

Se poate și trebuie să se ceară guvernelor burgheze cele mai diferite reforme, dar nu se poate, fără a cădea în maiolism, în reformism, să se ceară acestor oameni și acestor clase, prinși în miile de fire ale capitalului imperialist, *ruperea* acestor fire, și fără a cădea, repune toate discuțiile cu privire la război războiului nu sînt decît fraze goale, amăgitoare.

„Kautskiștii”, „centrul” sînt revoluționari în vorbă, detorșiști în fapte, internaționa la în vorbă, complici ai social-șovinismului în fapte.

FALIMENTUL INTERNAȚIONAL DE LA ZIMMERWALD. —
TREBUIE CREATĂ INTERNAȚIONALĂ A III-a

17. Încă de la început Internaționala de la Zimmerwald a luat o poziție șovanoare, „kautskista”, de „centru”, fapt care a și silit stînga zimmerwaldiana să se desolidarizeze

...mediat, să se izoleze, să vie cu un manifest propriu (tipărit în Elveția, în limbile rusă, germană și franceză).

... Pentru a realiza acest lucru, trebuie să se realizeze o schimbare de mentalitate în rândul societății, care să permită o mai bună înțelegere a rolului și responsabilității fiecărui individ în cadrul societății. Această schimbare de mentalitate trebuie să fie susținută de o educație de calitate, care să formeze cetățeni conștienți și responsabili. În acest context, este important să se menționeze că schimbarea de mentalitate nu este un proces instantaneu, ci unul care necesită timp și efort. Prin urmare, este necesar să se realizeze o abordare sistemică și integrată, care să implice toate nivelurile de responsabilitate, de la familie la societate. În concluzie, schimbarea de mentalitate este o condiție necesară pentru realizarea obiectivelor dezvoltării durabile. Prin urmare, este necesar să se realizeze o abordare sistemică și integrată, care să implice toate nivelurile de responsabilitate, de la familie la societate.

1. nu pot să se ştie că Partul kautskistilor formează majoritatea zimmerwaldiană. Or, acest lucru nu este posibil, de care nu se poate să nu se ţină seama şi care este întru totul adevărat în Europa. — 2. Dacă şi un sovietist, şovinistul extremist german, Heilmann, redactorul arhivelor din „Zentralblatt” şi colaborator la „Kautskische arhivistă” a lui Parvus „Clopotul”³² — (bineînţeles „social-democrat” şi partizan apăsător al „libertăţii” şi al „democraţiei”) — a trebuit să recunoască în presă că centrul său „kautskismul” şi majoritatea zimmerwaldiană sînt unul şi acelaşi lucru.

În sfârșitul anului 1916 și începutul anului 1917 au stabilit definitiv acest fapt. Cu toate că manifestul de la Kienthal⁴³ a condamnat social-pacifismul, *toată* dreapta zimmerwaldiană, *toată* majoritatea zimmerwaldiană a aderat la platforma lui Kienthal și Co pentru a evita de manifestări în ianuarie și februarie 1917; Bourderon și Merheim, în Franța, votind în *unanimitate*, alături de social-șoviniști, pentru rezoluțiile pacifiste ale partidului socialist (decembrie 1916) și ale „confederației generale a muncii” (adică ale organizației naționale a sindicatelor franceze, tot în decembrie 1916); Turati și Co., în Italia, unde întregul partid a luat o poziție social-pacifistă, iar Turati personal, în discursul său din 17 decembrie 1916, a „alunecat” (și, desigur, nu întâmplător) pînă la fraze *naționaliste*, care prezentau războiul imperialist în categoria *trădărilor*.

Să nu „aștepte”, ci să *informeze* Internaționala III că tot ce trebuie să caute muncitorii nu este să se lase de secesiști din mișcările *Gotha* și *Vogt* și răscoală țările, nu și mișcările muncitorești din țările astăzi grece și demerstrate care dispun de mijloace și tehnici de luptă care pot fi utilizate în scopuri revoluționare. Dacă în Rusia, în Germania și în alte țări, în afară de Rusia, Liebkecht și nomia în el, hotărârea a fost luată în favoarea împotriva „defensivismului revoluționar”, vor citi toate acestea și vor înțelegi că Internaționala III nu este...

Că este foarte mult, adică i se pare că nu. Nu este de fapt așa și există o mare diferență între Rusia și țările în care Liebkecht și nomia în el, hotărârea a fost luată în favoarea împotriva „defensivismului revoluționar”. Liebkecht și nomia în el, hotărârea a fost luată în favoarea împotriva „defensivismului revoluționar”. Liebkecht și nomia în el, hotărârea a fost luată în favoarea împotriva „defensivismului revoluționar”.

18. Că unificarea social-democrațiilor din Rusia nu poate fi de folos în afară de a înțelege că în Rusia după cele spuse mai sus.

Este mai bine să rămii în doi, ca Liebkecht — și așa mai departe — să rămii cu printr-unul din țările în care Liebkecht și nomia în el, hotărârea a fost luată în favoarea împotriva „defensivismului revoluționar”. Liebkecht și nomia în el, hotărârea a fost luată în favoarea împotriva „defensivismului revoluționar”.

Lăsați pe morți să-și îngroape morții lor.
Cine vrea să-și apere pe guvernarea trebuie să treacă prin a înceta el însuși de a șovii.

CE DENUMIRE TREBUIE SA POARTE PARTIDUL NOSTRU CA SA FIE JUSTA ȘTIINȚIFICĂ, IAR POLITICIST SA AJUTE LA ÎMPLEZIREA CONȘTIINȚII PROLETARIATULUI?

19. Trec la ultimul punct, la denumirea partidului nostru. Noi trebuie să ne numim *Partid comunist*, așa cum își ziceau Marx și Engels.

Trebuie să repetăm că sintem marxști și că luăm ca bază de plecare „Manifestul Comunist”, denaturat și trădat de social-democrație în două puncte principale: 1) muncitorii n-au patrie; „apărarea patriei” în războiul imperialist este trădare față de socialism; 2) învățătura marxismului despre stat a fost denaturată de Internaționala a II-a.

Denumirea de „social-democrație” este greșită din punct de vedere științific, după cum a arătat Marx în repetate rînduri, între altele și în „Critica programului de la Gotha” din 1875, și cum a repetat mai popular Engels în 1894³⁶. De la capitalism omniairea poate trece direct numai la socialism, adică la stăpînirea în comun a mijloacelor de producție și la repartitia produselor potrivit muncii fiecăruia. Partidul nostru privește mai departe: inevitabil, socialismul trebuie să evolueze treptat spre comunism, pe al cărui steag stă scris: „de la fiecare după capacități, fiecăruia după nevoi”.

Acela este primul meu argument.
Al doilea: este greșită din punct de vedere științific și a doua parte a denumirii partidului nostru (social-democrații). Democrația este una din formele statului. Pe cînd noi, marxști, sintem adversarii oricărui stat.

Conducătorii Internaționala a II-a (1889—1914), d-nii Plehanov, Kautsky și alții de teapa lor, au trivializat și au denaturat marxismul.

Marxismul se deosebește de anarhism prin faptul că recunoaște necesitatea statului pentru trecerea la socialism, dar (și aici este deosebirea față de Kautsky & Co.) nu a unui stat ca obișnuita republică democratică burgheză parlamentară, ci a unui stat asemănător Comunei din Paris

din 1871 a unui stat cu Sovietele de deputați ai muncitorilor din 1905 și 1917.

Al treilea argument al meu: *viața a creșt, revoluția a creat la noi deja în fapt*, deși sub o formă slabă, embrionară, tocmai acest „stat” nou, care nu este un stat în înțelesul propriu al cuvintului.

Aceasta este *deja* o chestiune de practică a maselor, și nu numai o teorie a conducătorilor.

Statul în înțelesul propriu al cuvintului este comanda asupra maselor exercitată de detașamente de oameni înarmați despărțiți de popor.

Noul nostru stat *care se naște* este și el un stat, căci avem nevoie de detașamente de oameni înarmați, avem nevoie de ordine *cea mai severă*, avem nevoie de reprimarea *necruțătoare* prin violență a tot felul de încercări de contrarevoluție, atât țaristă cât și gucikovo-burgeză.

Dar noul nostru stat *care se naște* nu mai este stat în sensul propriu al cuvintului, căci în multe părți din Rusia aceste detașamente de oameni înarmați le formează *însuși masa*, întreg poporul, și nu cineva pus deasupra lui, despărțit de el, privilegiat, inamovibil de fapt.

Nu înapoi trebuie să privim, ci înainte, nu spre această democrație de tip burgez obșnuit, care întărea dominația burgheziei cu ajutorul vechilor organe *monarhice* de guvernare, cu ajutorul poliției, armatei și al funcționarilor.

Să privim înainte, spre noua democrație care *ia naștere*, care începează *deja* de a mai fi democrație, căci democrația este domnia poporului, iar poporul înarmat nu poate domni asupra lui însuși.

Cuvîntul democrație aplicat la partidul comunist este înscris în noua din punct de vedere științific. Acum, din 15 martie 1917, acest cuvînt joacă rolul unor *ochelari-de-cu* pus pe ochii poporului revoluționar și care *împiedică* să clădească liber, curajos, cu de la sine putere *ceea ce este nou*: Sovietele de deputați ai muncitorilor, țărănilor și a

alți deputați, ca *putere unică în „stat”*, ca *pre-*

Al patrulea argument al meu: trebuie să se (înă)

Această situație nu este aceeași ca situația din 1871 —

enul greșit, oportunist de „social-democrație”. Căc.

Comuna din Paris *într-o* în ordinea zilei munca lentă de organizare și luminare. Alts nu exista. Atît din punct de vedere politic; cit și economic, arhiștii au fost (și rămîn) fundamental greșii; pe plan teoretic. Anarhiștii au apreciat greșit momentul, fără să

de profiturile imperialiste, Comuna din Paris zdrobită, mișcarea burgeois-națională din Germania abia de curînd biruitoare (1871), Rusia semifeudală cufundată într-un somn secular

Marx și Engels au apreciat bine momentul, au înțeles situația internațională, au înțeles sarcinile apropierei *lente* de fiză de început a revoluției sociale.

Să înțelegem dar și noi aceste sarcini și particularitățile ale epocii noi. Să nu-i imitam pe acei pseudo-marxiști, despre care Marx spunea: „am semînat sîmii, dar am recolat doar gînganii” 17.

Necesitatea obiectivă a capitalismului, care s-a transformat în imperialism, a dat naștere războaiului imperialist. Războiul a adus întreaga omenire *la marginea prapastiei*, la marginea distrugerii întregii culturi, a salvăteirii și nimicirii a noi milioane, a nenumărate milioane de oameni.

Altă ieșire în afără de revoluția proletariatului *nu* exista.

Și în momentul cînd această revoluție începe, cînd ea face primii pași sfioși, nesiguri, inconștienți, prea încrezătoare în burghezie, într-un asemenea moment, majoritatea (acesta este adevărul, acesta este un fapt) conducătorilor „social-democrați”, a parlamentarilor „social democrați”, a

ziarelor „social-democrate” — și doar tocmai acestea sînt *organele* de influențare a maselor —, majoritatea lor au *parăsuț* socialismul, au *trădat* socialismul, au trecut de partea „propriei” lor burghezii naționale.

Masele sînt dezorientate, zăpăcite, înșelate de *acești* conducători.

Și noi să încurajăm această înșelătorie, s-o înlesnim, rîmînînd la vechea și învechita denumire, care a putrezit *așa cum* a putrezit și Internaționala a II-a!

Or fi înțelegînd „mulți” muncitori social-democrația în mod cînstit. E însă timpul să pricepem diferența dintre subiectiv și obiectiv.

Din punct de vedere subiectiv, *acești* muncitori social-democrați sînt cei mai credincioși conducători ai maselor proletare.

Dar situația obiectivă, mondială este de *a* natură că denumirea veche a partidului nostru *înlesnește* înșelarea maselor, *frînează* mersul înainte, căci la fiecare paș în fiecare zi, în fiecare fracțiune parlamentară masa vede pe *conducători*, adică pe oamenii ale căror cuvinte răsună mai tare, ale căror fapte sînt văzute mai departe și toți *aceștia* sînt „și ei social-democrați”, toți sînt „pentru unitate” cu trădătorii socialismului, cu social-șovinistii, toți prezintă la încasare polițe vechi emise de „social-democrație”.

Dar contra-argumentele?... „Vom fi confundați cu anarhiștii-comuniști”...

De ce nu ne temem noi să nu fim confundați cu social-naționalistii și social-liberalii, cu radical-socialiștii, partidul burghez cel mai înaintat și cel mai dibaci în înșelarea burgheză a maselor din cîte există în republica franceză?... „Masele s-au obișnuit, muncitorii «au îndrăgit» partidul lor social-democrat”...

Iată singurul argument, dar acesta-i un argument care ignorează și știința marxismului, și sarcinile de mîine ale revoluției, și situația obiectivă a socialismului mondial, și fatimentul rușinos al Internaționalei a II-a, și prejudiciile

„inse activității practice de către roiturile de „social-democrați și ei” care înconjoară pe proletari.

Este un argument al stagnării, un argument al dormințării, un argument al stagnării.

Dar noi vrem să prefăcem lumea. Noi vrem să punem capăt războiului imperialist mondial, în care sînt atrași sute de milioane de oameni, în care sînt împletite interesele unor capitaluri de sute și sute de miliarde și care nu poate fi terminat printr-o pace cu adevărat democratică! deci pe calea revoluției proletare, cea mai mare revoluție din istoria omenirii.

Iar noi ne temem de noi înșine. Ne ținem de „vechea”, „scumpă” noastră cămașă murdară...

Este timpul să lepădăm cămașa murdară, este timpul să îmbrăcăm rufe curate.

Petrograd. 10 aprilie 1917

POSTFAȚA

Broșura mea s-a învechit din cauza ruinei economice, precum și a faptului că tipografiile din Petersburg nu sînt în stare să execute la timp lucrările. Broșura a fost scrisă la 10 aprilie 1917, iar astăzi sîntem în 28 mai și broșura tot n-a apărut încă!

Broșura a fost scrisă ca *proiect* de platformă pentru propagarea vederilor mele în fața Conferinței pe întreaga Rusie a partidului nostru, Partidul muncitoresc social democrat bolșevic din Rusia, Dactilografiată și împărțită membrilor de partid în câteva exemplare înainte de a fi început conferința și în timpul conferinței, broșura și-a îndeplinit totuși în parte misiunea. Dar acum conferința din 24—29 aprilie 1917 a avut deja loc¹, rezoluțiile ei au apărut de mult (vezi anexa la nr. 13-al ziarului „Soldat-kaia Pravda”²), și cititorul atent își va da ușor seama că în multe puncte broșura reprezintă proiectul inițial al acestor rezoluții.

Îmi rămîne doar să-mi exprim speranța că broșura va aduce totuși un oarecare folos în legătura cu aceste rezoluții, în explicarea lor, și să mă opresc apoi asupra a două puncte.

La pagina 27 propun să rămînem la Zimmerwald numai în scop de informare³. Conferința nu a fost de acord cu mine în acest punct, și eu m-am văzut nevoit să votez

¹ Vezi ediția de față, pag. 54. — *Nota Trud*

ne clar și vădit că conferința a făcut o greșeală și indirect frînăm crearea ei, fiind legați de balastul mort al Zimmerwaldului deja mort ideologic și politic.

Situația partidului nostru — în fața tuturor partidelor muncitorești din lumea întreagă — este acum tocmai de așa natură că noi sîntem obligați să întemeiem imediat Internaționala a III-a. În afară de noi nu are cine s-o facă acum, iar amînările nu fac decît să dăuneze. Rămînd la Zimmerwald numai în scop de informare, ne-am delega imediat minile pentru a proceda la această creare (fiind

lași timp în stare să folosim Zimmerwaldul, dacă împrejurările ar face posibilă o altă folosire.

Acum însă, datorită greșelii făcute de conferință, tem nevoim să așteptăm pasivi cel puțin pînă la 5 iulie 1917 (data pentru care a fost convocată Conferința de la Zimmerwald; și încă dacă nu va fi amînată tarîșit ea a mai fost amînată o dată).

Dar hotărîrea adoptată în unanimitate de C.C. al partidului nostru după conferință și publicată în nr. 55 al ziarului „Pravda” din 12 mai a îndreptat pe jumătate greșeala: s-a hotărît că noi părăsim Zimmerwaldul dacă acest lucru se constată cu miniștrii. Intîi voi permite să-mi exprim speranța că a doua jumătate a greșelii va fi îndreptată în curînd, îndată ce vom convoca prima consfătuire internațională a „celor de slînga” („al treilea curent”, al „internaționalștilor în luptă”, vezi mai sus pag. 23—25**).

Al doilea punct asupra căruia trebuie să mă opresc este

¹ V. I. Lenin, Opere, vol. 24 (Litură pentru literatură politică), pag. 377. — *Nota Trud*

² Ediția de față, pag. 49—52. — *Nota Trud*

formarea la 6 mai 1917 a „cabinetului de coaliție”. În acest punct broșura pare a fi deosebit de învechită.

În realitate tocmai în acest punct ea nu este cituși de puțin învechită. Ea clădește totul pe analiza de clasă de care se tem ca de loc menșevicii și narodnicii, care au dat 6 miniștri ca ostateci celor 10 miniștri ai capitaliștilor. Broșura, tocmai pentru că clădește totul pe analiza de clasă, nu s-a învechit, deoarece intrarea în guvern a lui Tereteli, Cernov & Co. a schimbat într-o măsură uriașă doar forma înțelegerii dintre Sovietul din Petrograd și guvernul capitaliștilor, iar eu am subliniat dinadins în broșură, la pag. 8, că „am în vedere nu atât înțelegerea formală, ci sprijinirea de fapt”^{*}.

Pe zi ce trece devine tot mai clar tocmai faptul că Tereteli, Cernov & Co. nu sînt decît niște ostateci ai capitaliștilor, că guvernul „reinnoit” nu vrea și nu poate să îndeplinească absolut nimic din promisiunile sale pompoase, nici în politica externă, nici în politica internă. Cernov, Tereteli & Co. s-au sinucis politicește, s-au dovedit a fi ajutoari ai capitaliștilor, care în fapt sugrumă revoluția, Kerenski a decăzut pînă la a folosi violența împotriva maselor (vezi pag. 9 a broșurii: „deocamdată Gucikov amenință numai să folosească violența împotriva maselor”^{**}, iar Kerenski a trebuit să înlătuie aceste amenințări...). Cernov, Tereteli & Co. s-au sinucis politicește ei singuri și au ucis politicește partidele lor, partidul menșevic și cel socialist-revoluționar. Pe zi ce trece poporul va vedea aceasta tot mai clar și mai clar.

Cabinetul de coaliție nu este decît un moment de trecere în dezvoltarea principalelor contradicții de clasă ale revoluției noastre, analizate pe scurt în broșura mea. Ast

lucrurile nu mai pot continua multă vreme. Ori înapoi — la contrarevoluție pe toată linia, ori înainte — la trecerea puterii în mâinile altor clase. Într-o perioadă revoluționară, în condițiile războiului imperialist mondial nu poți sta pe loc.

N. Lenin

Petersburg. 28 mai 1917

Publicat pentru prima oară în septembrie 1917 în broșura apărută în editura „Pribor”

Semnat: N. Lenin

Se tipărește după textul Operei lui V. I. Lenin, ed. a 4-a, vol. 24, pag. 35—68

* Vezi ediția de față, pag. 30. — Nota Trad.

** Vezi ediția de față, pag. 31. — Nota Trad.

ADNOTARI

1. Articolul „*Despre sarcinile proletariatului în actiunea revoluției*”, publicat în „Pravda” nr. 26 din 7 aprilie 1917, sub semnatura lui V. I. Lenin, conține celebrele Teze din aprilie ale lui V. I. Lenin. (Articolul este reprodus în: *Opere ale lui V. I. Lenin*, vol. 3, pag. 1017 (în rusă), sau în: *Opere ale lui V. I. Lenin*, vol. 3, pag. 1017 (în română).) — *Notă Trad.* — 8.
2. Cu privire la însemnătatea Tezelor din aprilie ale lui V. I. Lenin, vezi „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, pag. 177—179, 340—341 (vezi și „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice”, Editura pentru literatură politică, 1953, ediția a III-a, pag. 257—260, 497 — *Notă Trad.*) — 8.
3. *Comitetul de organizare al P.M.S.D.R.* — centrul de conducere al menșevicilor; a fost constituit în 1912 la conferința din august a menșevicilor-lehndulari și a tuturor grupurilor și curentelor antiparlamentare; a funcționat până la alegerea C.C. al partidului menșevic în august 1917 — 7.
4. „*Edinstvo*” — cotidian, a apărut la Petrograd din martie până în iunie 1917; a fost redactat de G. V. Plehanov. A fost organul grupului de extrema dreapta al menșevicilor-defensiviști și a sprijinit fără rezerve Guvernul provizoriu burghez, a dus o luptă activă împotriva bolșevicilor — 9.
5. „*Russkaja Volea*” — cotidian burghez, fondat și finanțat de marile bănci; a făcut agitație pogromistă împotriva bolșevicilor. Lenin îl denumea unul dintre cele mai înșirase ziare burgheze. A apărut la Petrograd din decembrie 1916 până în octombrie 1917 — 9.
6. Vezi K. Marx și F. Engels. Opere alese în două volume, vol. 1, 1948, pag. 1—2, 474—488; vol. 11, 1948, pag. 32, 443—445 (vezi

și K. Marx și F. Engels. Opere alese în două volume, vol. I (P.M.R., 1949, pag. 2, 532-548; vol. II, ed. P.M.R. 1952, pag. 3, 425-426 — *Nota Trad.*) — 10.

6 Broșura lui Lenin „*Scrisori cu privire la tactică. Scrisoare nr. 1*” a fost publicată la Petrograd în 1917 de editura bolșevică „*Pravda*”. În trei ediții. Ca anexă la toate cele trei ediții ale broșurii au fost publicate Tezele din aprilie. — 12.

7 „*Pravda*” — cotidian bolșevic legal; a apărut la Petersburg; a fost fondat în urma indicației lui V. I. Lenin și din inițiativa lui I. V. Stalin în aprilie 1912.

„*Pravda*” anulul 1912 — scria I. V. Stalin — a fost plină de lemne a victoriei bolșevismului în 1917”.

În doi ani și ceva de la data apariției primului număr (22 aprilie (15 mai) 1912) guvernul țarist a suspendat de opt ori ziarul „*Pravda*”, dar el continua să apară sub alte denumiri. În programul războiului imperialist — la 8 (21) iunie 1914 — ziarul a fost interzis.

În luna „*Pravdei*” a fost reluat după revoluția din februarie (5 (18) martie 1917). Ziarul a început să apară ca Organ Central al Partidului bolșevic.

La 15 (28) martie, în ședința lărgită a biroului Politburo al P.M.S.R. (b) din Rusia, I. V. Stalin a fost numit membru al colegiului de redacție al „*Pravdei*”. De la 15 (28) martie până la 17 (30) aprilie 1917, ziarul a fost interzis și cauzat.

După evenimentele din iulie, în urma trecerii lui V. I. Lenin în exil, I. V. Stalin a devenit redactor responsabil al Organului Central al partidului.

În 12 octombrie 1917, „*Pravda*”, fiind persecutată de Guvernul provizoriu, și-a schimbat în repetate rânduri denumirea, apărând ca „*Lislok „Pravdy*”, „*Proletarii*”, „*Rabocii*”, „*Put*”. De la 27 octombrie (9 noiembrie) ziarul a început să apară sub vechia sa denumire — „*Pravda*”. — 12.

8 Vezi K. Marx și F. Engels. Scrisori alese, 1947, pag. 396 — 11.

9 Lenin citează opera lui Goethe „*Faust*” (vezi J.-W. Goethe. „*Faust*”, 1942, pag. 77). — 16.

10 *Opoziția majestății sale* — expresie parlamentară engleză înțeleasă la adresa minorității opoziționiste a deputaților tineri din parlament, care, rămânând credincioși tulpinilor rindurilor capitaliste și puterii regelui, din considerente legate de interese de partid sau de grup, nu sprijină guvernul și se opun politicii lui. Această tactică a opoziției parlamentare este folosită pe scară largă de partidele burgheze și mic-burgheze pentru a îngheța masele.

Lenin caracterizează prin această expresie politica menșevică și a socialșilor-revoluționari, care în vorbă se desolidau: zău cu lăcrămie de burghezo imperialistă, dar în fapt erau la un sprijin al ei, sau înțeles cu ea în perioada transformării revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă, după

ceea și candelii se înflecseră cu țarismul în perioada revoluției burghezo-democratice. — 19.

11 *Tatăl lor, în viața lui Lenin* — broșură antibolșevică lansată în 1942 de P.M.R. și Trebur. Această broșură despre revoluția din 1917 începe cu o revizuire a unor teze fundamentale ale revoluției bolșevice. Într-o parte, ea este o critică cu asprime a lui Lenin și Stalin (vezi I. V. Stalin, Opere, vol. 6, 1947, pag. 380-381 [vezi și I. V. Stalin, Opere, vol. 6, ed. P.M.R. 1952, pag. 364 și 397. — *Nota Trad.*]). — 19.

12 Vezi K. Marx, „*Războiul civil din Franța*” (K. Marx și F. Engels, Opere alese în două volume, vol. I, 1948, pag. 454-488 [vezi și K. Marx și F. Engels, Opere alese în două volume, vol. I, ed. P.M.R. 1949, pag. 454-488. — *Nota Trad.*]) și I. Engels, „*Programul și critica programului programului social-democrat*” (K. Marx și F. Engels, Opere alese în două volume, vol. I, 1948, pag. 107-112). — 19.

13 Este vorba de lucrarea lui G. V. Plehanov „*Anarhism și socialism*”, editată pentru prima dată în limba română în 1904 (vezi G. V. Plehanov, Opere, vol. IV, 1925, pag. 167-248). — 21.

14 Lenin se referă la o colecție de opere ale sale, editată la Petersburg în 1907 (vezi I. V. Lenin, „*După 12 ani*”, Opere alese. Primul volum, Două curente în marxismul rus și în social-democrația rusă”. — 23.

15 Vezi K. Marx și F. Engels. Opere alese în două volume, vol. II, 1948, pag. 32 (Vezi și K. Marx și F. Engels, Opere alese în două volume, vol. II, ed. P.M.R. 1952, pag. 33 — *Nota Trad.*). — 39.

16 Vezi K. Marx și F. Engels. Opere alese în două volume, vol. I, 1948, pag. 481 (Vezi și K. Marx și F. Engels, Opere alese în două volume, vol. I, ed. P.M.R. 1949, pag. 539. — *Nota Trad.*) — 49.

17 *Tabienii* — membri ai „Societății tabienilor”, organizație reformistă, ultranportunistă, întemeiată în Anglia în 1884 de un grup de intelectuali burghezi. Societatea a fost denumită după numele generalului roman Fabius Cunctator („Incetătorul”), cunoscut prin tactica lui de expectativă, prin evitarea de a lupta decisiv. Societatea tabienilor, după expresia lui Lenin, reprezintă „ceea mai desăvârșită expresie a oportunistului și a politicii muncitorilor liberali”. Tabienii abăteau proletariatul de la lupta de clasă; ei propovăduiau posibilitatea trecerii treptate pasnice de la capitalism la socialism, pe calea reformelor. În perioada războiului imperialist mondial (1914-1918) tabienii au avut o poziție social-govină. Vezi caracterizarea tabienilor în lucrările lui V. I. Lenin: „*Prefață la traducerea în limba rusă a cărții „Scrisorile lui Fabius Cunctator” de Ph. Barker, J. Deitzgen, I. Engels, K. Marx și alții lui F. A. Sorge și alții*” (Opere, ed. a 4-a, vol. 12, pag. 330-331 [vezi și V. I. Lenin, Marx-Engels-marxism, ed. P.M.R. 1948, ediția a II-a, pag. 200. — *Nota Trad.*]) „*Programul agrar al social-democrației în revoluția rusă*” (Opere,

CUPRINS

	Pag.
DESPRE SARCINILE PROLETARIATULUI IN ACTUALA REVOLUȚIE	5
Teme	5
SCRISORI CU PRIVIRE LA TACTICA	12
Prefață	12
Scrisoarea I-a. Aprecierea momentului	13
SARCINILE PROLETARIATULUI IN REVOLUȚIA NOASTRA	
<i>(Proiect de platformă a partidului proletar)</i>	27
Caracterul de clasă al revoluției care s-a avut loc	27
Politica externă a noului guvern	28
Caracterul specific al dualității puterii și semnificația ei de clasă	30
Specificul lăcii care decurge din cele arătate mai sus	33
Defensivismul revoluționar și semnificația lui de clasă	35
Cum poate fi terminat războiul ?	37
Noul tip de stat pe care îl creează revoluția noastră	38
Programul agrar și cel național	42
Naționalizarea băncilor și sindicatelor capitaliste	45
Starea de lucruri din Internaționala socialistă	45
Falimentul Internaționalei de la Zimmerwald. — Trebuie creată Internaționala a III-a	52
Ce denumire trebuie să poarte partidul nostru ca să fie justă științifică, iar politică să ajute la înfrângerea conștiinței proletariatului ?	57
Postfață	62
Adnotări	67

Dot la cules 24.02.54. Run de tipar 01.04.54. Tiraj
30.000+300. Hârtie semi-velină de 65 gr. m²
840x1090/82. Coll. editoriale 3.90. Coll. tipar 5.
A. 0399/1954.

Tiparul executat sub comanda Nr. 142 de Combinatul
Poligrafic Casa "Schnell" „I. V. STALIN”, București
—R.P.R.—

